

1 ponedjeljak, 08.11.2004.

2 [Otvorena sednica]

3 ... Početak u 14.15h

4 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Međunarodni krivični sud za bivšu
5 Jugoslaviju zaseda.

6 Izvolite sestti.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da se najavi predmet.

8 SEKRETAR: [simultani prevod] Dobar dan, časni Sude. Ovo je predmet IT-
9 00-39-T, *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Dobar dan svima u sudnici. Takođe
11 pozdravljam i one koji su izvan sudnice i koji su naši pomoćnici. Vidim,
12 gospodine Harmon da ste Vi danas jedini predstavnik Tužilaštva, a sa druge
13 strane imamo gospodina Stewarta i gospođicu Čmerić. Da li ste spremni da
14 pozovete svjedoka?

15 G. HARMON: [simultani prevod] Da. No, pre nego što počnemo, želeo bih da
16 Vam kažem da za ovu nedelju imamo tri svedoka. Dva će uživo svedočiti, a jedan
17 će svedočiti na osnovu pravila 92bis. Mi očekujemo da ćemo danas završiti s
18 ispitivanjem gospodina Čengića i verujemo da ćemo sa sva tri svedoka završiti
19 ove nedelje. Gospodin Stewart mi je rekao da će on početi sa unakrsnim
20 ispitivanjem sutra. I s obzirom na taj raspored rada mi smo uvereni da ćemo sa
21 sva tri svedoka završiti ove nedelje; dakle, ne danas, nego ove nedelje.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. U slučaju da ne počnete s unakrsnim
23 ispitivanjem danas i ukoliko zbog toga dođe do kašnjenja, Pretresno veće smatra

24

25

26

27

28

29

30

1 da bi ovo moglo predstavljati izvestan problem. No budući da ste uvereni, i
2 Tužilaštvo i Odbrana, da ćete završiti sa svedocima ove nedelje, sa sva tri
3 svedoka, mislim da možemo da se držimo tog rasporeda rada.

4 Molim poslužitelja da uvede svedoka u sudnicu. Naš prvi svedok je
5 gospodin Čengić.

6 G. HARMON: [simultani prevod] Da. Gospodin Ismet Čengić.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Harmon.

8 [Svedok je ušao u sudnicu]

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobar dan, gospodine Čengiću. Da li me
10 čujete na jeziku koji razumete?

11 SVEDOK: Da, čujem.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Čengiću, pre nego što počnete
13 sa svedočenjem, Pravilnik o postupku i dokazima iziskuje da date svečanu izjavu
14 da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine. Tekst svečane izjave
15 Vam upravo sada daje poslužiteljica. Molim Vas da ga pročitate.

16 SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa
17 osim istine.

18 SVEDOK: ISMET ČENGIĆ

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Izvolite sedeti, gospodine
20 Čengiću.

21 Gospodine Čengiću, gospodin Harmon, zastupnik Tužilaštva, će Vas najpre
22 ispitivati.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Izvolite, imate reč.

2 G. HARMON: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

3 Ispituje g. Harmon:

4 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

5 P: Dobar dan, gospodine Čengiću.

6 O: Dobar dan.

7 P: Gospodine Čengiću, najpre bih želeo da razgovaramo o Vašoj biografiji

8 i predlažem Vam da ja Vama predočim izvesne podatke. Molim Vas da ih potvrdite.

9 Najpre, gospodine Čengiću, Vi ste rođeni 1. januara 1945. godine. Vi ste

10 građanin Bosne i po veroispovesti ste Musliman.

11 O: Da.

12 P: Obrazovali ste se u Bosni, najpre u gimnaziji, a zatim i u Sarajevu

13 na univerzitetu gde ste studirali na Fakultetu prirodnih nauka. Diplomirali ste

14 na matematici. Zatim ste kasnije predavali u srednjoj školi matematiku od 1973.

15 do 1976. godine, od 1978. do 1990. godine i zatim od 2001. do današnjeg dana,

16 zar ne?

17 O: Da.

18 P: Obavezni vojni rok odslužili ste u JNA od septembra meseca 1992. do

19 septembra 1993., zar ne?

20 O: Da.

21 P: Bili ste član stranke SDA sve do 2001. godine. Bili ste član Glavnog

22 odbora SDA opštine Novi Grad sve do 2000. godine i bili ste član Glavnog odbora

23 SDA na državnom republičkom nivou od septembra 1997. godine do septembra 2000.;

24 zar ne?

25

26

27

28

29

30

1 O: S ponosom kažem "da".

2 P: 1990. izabrani ste za predsednika Skupštine opštine Novi Grad.
3 Januara 1996. godine Skupština opštine Vas je izabrala za načelnika opštine; Vi
4 ste bili na čelu izvršne vlasti u toj opštini, a od 1997. do 2000. godine bili
5 ste predsednik Opštinskog veća Novi Grad, i zatim od 2000. godine pa do danas Vi
6 ste poslanik u Veću Novi Grad, zar ne?

7 O: Vijećnik. Vijećnik u Vijeću Novi Grad.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart.

9 G. STEWART [simultani prevod] Ne bismo želeli da osporavamo nešto što
10 potvrđuju svedok i Tužilaštvo, ali kad je reč o odgovoru na pitanje gospodina
11 Harmona o obaveznom vojnom roku, pitamo se da li su ovi datumi ispravni datumi.
12 Ukoliko jesu, onda jesu.

13 G. HARMON: [simultani prevod] Možda sam pogrešno naveo.

14 P: Gospodine Čengiću, možete li mi, molim Vas, reći kada ste odslužili
15 vojni rok u JNA? Možda sam pogrešno naveo datume.

16 O: Od septembra 1972. do septembra 1973. godine.

17 G. HARMON: [simultani prevod] Ja sam pogrešno naveo te datume. Hvala
18 Vam, gospodine Stewart.

19 Počecemo najpre sa prvim dokaznim predmetom. Molim da mi poslužitelj
20 pomogne. Časni Sude, ovo je veća karta grada Sarajeva. Neobeležena je. I svedok

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 će nas uputiti na izvesne lokacije na toj karti. Možda bi nam bilo od koristi za
2 dalje svedočenje. Ostavio sam da karta bude bez ikakvih oznaka, tako da će moći
3 da se unesu neke oznake ukoliko to bude potrebno tokom svedočenja gospodina
4 Čengića i drugih svedoka. Molim poslužitelja da pridrží ovu kartu, a Vas bih
5 zamolio gospodine Čengiću...

6 P: Dakle, sa Vaše desne strane na stolu se nalazi štapić. I molim Vas,
7 gospodine Čengiću, da budete tako ljubazni da nam na karti pokažete. Samo čas da
8 i sudije pogledaju kartu.

9 Molim Vas da malo okrenete kako bih i ja mogao da je vidim.

10 Gospodine Čengiću, molim Vas da nam uopšteno pokažete gde se nalazi
11 opština Novi Grad.

12 O: [pokazuje]

13 P: Molim Vas da to još jedanput uradite kako bi sudije mogle da Vas
14 prate.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, ovo je suviše velika karta i
16 ne može da se stavi na grafoskop.

17 P: Dakle, uopšteno pokažite nam gde se nalazi.

18 O: Ovo je granica sa Vogošćom. Ovde na Paljevo susrećemo se s Ilijašem.
19 Onda imamo granicu... granicu sa Ilidžom... Ilidžom, ide ovim dijelom ovuda.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ilidža je ovamo dole. Ovde je aerodrom koji pripada Ilidži, ovako. Ovamo je Novo
2 Sarajevo, ovamo ovim dijelom. Ovdje, Ivana Krndelja ulicom - malo niže, evo,
3 ovde otprilike. Onda ide lijevo... desna strana ide do Otoke, ide pored... pored
4 Zraka kompleksa, fabrike Zrak i planinom brdo Žuči susreće se sa ovom ovamo
5 granicom. Znači, ovaj ovdje.

6 P: I još jedanput, kako bi sudije mogle da se orijentišu. Znam da nije
7 lako, ali, molim Vas da ponovo štapićem pokažete, uopšteno, gde su granice
8 opštine Novi Grad.

9 O: Ovako: ovde, pa idemo... sudija, mogu li da malo pogledam još, ovde
10 ima...

11 P: Ne morate biti veoma precizni.

12 O: ... precizno ovde moram... ovde je rijeka; ovde malo prolazi, evo,
13 ovuda. Ovde su Atovići, Dobroševići, Reljevo. Onda idem Miljackom. Ovde prelazi
14 ovaj dio. Ovaj ovde dio se polovi: jedan dio pripada Ilidži, veći dio pripada
15 Ilidži, /nerazgovetno/ Oslobođenja pripada Ilidži. Ovde između UN-a, sadašnjeg,
16 u Sarajevu i Oslobođenja je granica. Pa ide ovako Nedžarićima, pa malo prelazi
17 ovo spojnicu ovuda, ovuda, ovuda, ovuda. Onda ovde presavija ovaj
18 /nerazgovetno/, ovim planinskim prevoju /sic/, dolazi ovde. Ne znam tačno koja
19 ulica je do ovog ovde dijela. Pa onda ova čitava lijeva strana Miljacke pripada
20 do Otoke, opštine Novi Grad, a desna strana ovog ovde dijela, od mosta pa ovamo,
21 u ovom pripada Novom Sarajevu, a Novi Grad je ovamo, ovaj dio. Ide pored Zraka,
22 fabrike Zraka i ovim padinskim dijelom, ovako, ide prema rijeke Bosne i susreće
23 se ovde gde...

24 Ovde je zvanični aerodrom Butmir koji pripada Ilidži, odma' do granice

25

26

27

28

29

30

1 prema Novom gradu, prema Dobrinji. Ovo je naselje Dobrinja.

2 P: Puno Vam hvala, gospodine Čengiću. Zahvaljujem se i poslužitelju.

3 Molim da za ovaj dokazni predmet da broj.

4 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet Tužilaštva P382.

5 G. HARMON: [simultani prevod] Molim da se da sledeći dokazni predmet.

6 G. STEWART [simultani prevod] Mislím da je ova karta već uvedena pod
7 brojem 284. Mislím da je već uvedena u spis pod brojem 284.

8 G. HARMON: [simultani prevod] Da, ali ovo je karta na kojoj nema oznake
9 kao što sam rekao u uvodnoj reči.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Sekretarijat da pronađe dokazni
11 predmet 284.

12 G. HARMON: [simultani prevod] Molim da mi se da sledeći dokazni predmet.
13 Molim da se on razdeli po sudnici. Pretpostavljam da će ovo biti dokazni predmet
14 Tužilaštva 383, zar ne?

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sačekajte samo trenutak, gospodine
16 Harmon, da razjasnimo ovo.

17 [Pretnesno veće i sekretar se savetuju]

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite, gospodine Harmon.

19 G. HARMON: [simultani prevod] Gospodine Čengiću, dokazni predmet pred
20 Vama su podaci sa popisa stanovništva u opštini Novi Grad.

21 P: Da li imate taj dokazni predmet pred sobom?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Imam.

2 P: Na osnovu popisa iz 1991. godine ovde stoji da je ukupno u opštini
3 Novi Grad bilo 136.616 osoba. Ukupno Muslimana je bilo 69.430, Srba 37.591,
4 Hrvata 8.869 osoba, a Jugoslavena 15.580 i ostalih je bilo 5.126.

5 Molim Vas, gospodine Čengiću, da nam kažete koji su se objekti od vojne
6 i javne važnosti nalazili u opštini Novi Grad.

7 O: Počecemo od vojnih. Kasarna koja se tad zvala "Viktor Bujanj" i vojni
8 sud i vojni zatvor tu u kasarni bivše JNA. Da ponovim: kasarna u centru opštine
9 Novi Grad, Viktor Bujanj se zvala. To je, kako se sjećam - nisam se bavio
10 politikom prije rata - da je bio i vojno tužilaštvo i sud i zatvor vojni. To
11 nisam baš siguran oko vojnog zatvora, ali to je bila vojna... bio vojni objekat
12 JNA, bivše JNA prije rata, "Viktor Bujanj".

13 Kas...kasarna "Halilovići" u Halilovićima, na kompleksu Rajlovca
14 kasarna, vojna akademija, fabrika avio motora Orao i vojni aerodrom "Rajlovac".

15 Kasarna "Nedžarići" u Nedžarićima; zatim Televizija Bosne i Hercegovine;
16 velika preduzeća Zrak koje... koja je bila poluzatvorenog tipa ili poluotvorenog
17 tipa gdje je... koja je radila za vojsku; zatim fabrike žica, armature,
18 dalekovodi Astro. Na području mjesne zajednice Rajlovac nalazila se

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 glavna trafostanica za čitavo područje grada Sarajeva, glavni ventil za plin za
2 grad Sarajevo i gl... i glavni distributivni centar za grad Sarajevo i okolinu.
3 Jesam li još ne...nešto tu zaboravio. Uglavnom, koliko se sjećam to je, osim
4 škola koje su bile, one su... Ako trebam i njih, mogu nabrojati. One su za mene,
5 pošto radim u prosveti, značajne, a onda nisu za vas. Bilo je 11 osnovnih škola.

6 P: Gospodine Čengiću, da li se na teritoriji opštine Novi Grad nalazio
7 neki magacin železničkih proizvoda, objekata?

8 O: Ovako: na području općine Novi Grad postojala je stanica Alipašin
9 most - to je bila teretna stanica - i postojao je depo željeznič...željezničkog
10 saobraćaja gde se vršila opravka i gde su vozovi čekali da budu uključeni u
11 saobraćaj. Znači, glavni čvor tog dijela Bosne i Hercegovine za željeznicu.

12 P: Da li se tu takođe, dakle na teritoriju opštine Novi Grad, nalazila i
13 fabrika za preradu vode i fabrika za proizvodnju kiseonika?

14 O: Fabrika za proizvodnju kiseonika jeste, ali nije fabrika za
15 proizvodnju vode, nego to je bio kolektor, gradski kolektor za pročišćavanje
16 otpadnih voda. Ali to nije voda koja je korišćena u piće. Mi smo koristili prije
17 rata vodu iz raznih izvora, ali najvećim dijelom izvorišta Vrela Bosne na
18 Ilidži.

19 P: Da li je u opštini Novi Grad takođe bilo glavnih magistralnih, dakle
20 putnih pravaca koji su prolazili kroz opštinu i išli ka severnoj Bosni?

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Konkretno mislim na puteve ka Zenici.

2 O: Imali su dva... dva izlaza iz grada... iz grada koja su prolazili
3 kroz opštinu Novi Grad. Jedan izlazio je... jedan izlaz je bio prema Ilidži. Taj
4 izlaz je vodio ka Mostaru i moru, a drugi izlaz je išao preko Rajlovca i išao je
5 prema autoputu, sadašnjem autoputu. I to je bio glavni izlaz na sjever prema
6 srednjoj Bosni.

7 P: Želeo bih da Vam skrenem pažnju, gospodine Čengiću, na višestranačke
8 izbore iz 1990. godine. Kako bih Vas vodio kroz ovo ispitivanje, mislim da
9 Odbrana neće sporiti rezultate izbora, izuzev ukoliko se ne Odbrana ne protivi
10 tome. Ja bih želeo da Vas navodim, da postavljam sugestivna pitanja tako što ću
11 Vam navoditi izvesne podatke. Molim Vas da ih potvrdite.

12 Tokom 1990. godine, dakle tokom tih izbora višestranačkih, SDA, SDS i
13 HDZ su sarađivali kako bi pobedili Komunističku partiju, zar ne?

14 O: To je sklopljen na nivou Bosne i Hercegovine neki partne...partnerski
15 odnosi između te dvije, odnosno tri stranke. Nije koalicija, nešto tu blizu.

16 P: A svrha te koalicije ili, kao što ste Vi rekli suradnje, je bila da
17 bi se pobijedila Komunistička stranka, zar ne?

18 O: U svakom slučaju bilo je svima dosta vladavine komunista 50 godina, i
19 to je bio način da se to uradi.

20 P: U općini Novi Grad rezultati višestranačkih izbora - kada govorimo o
21 tome kako je koja stranka dobila mjesta, a sad neću navesti sve stranke - su
22 bili sljedeći rezultati: SDA je dobio 34% glasova, SDS 21%, a HDZ 4% glasova. Da

23

24

25

26

27

28

29

30

1 li je to tačno?

2 O: To je tačno, a samo još ovde -

3 P: U Skupštini općine Novi Grad bilo je 100 mjesta, zar ne?

4 O: Da.

5 P: Vi ste tajnim glasovima Skupštine općine bili izabrani na mjesto
6 predsjednika Skupštine općine, zar ne?

7 O: Da. I tu sam dužnost obavljao profesionalno.

8 P: Nakon višestranačkih izbora, kako su rukovodeći glavni položaji u
9 općini Novi Grad bili raspoređeni? Kako su se donosile odluke o tome koja će
10 stranka dobiti koji položaj? Molim Vas da to objasnite sucima.

11 O: Prva moja varijanta je zamisao bio /sic/ da sve stranke koje su
12 dobile mandate u Skupštini dobiju dio izvršne vlasti. Međutim, nije se složio
13 SDS s tim prijedlogom, a pošto je bio na nivou države postignut sporazum o
14 parnterstvu, onda se trebalo to mišljenje ispoštovati. Ja sam, znači, odustao od
15 tog... te ideje da napravim prijedlog da uključim i druge stranke koje Vi niste
16 napomenuli ovde; to je SDP, Savez reformskih snaga. Vodila se podjela između
17 SDA, koja je imala 34 mandata, SDS koja je imala 21 i HDZ koja je imala 4
18 mandata. To smo primenili na postotak i onda kad se iz toga ra... izračuna, onda
19 se vlast malo drugačije birala. Negde je sad, po toj novoj računici, negde 59%
20 bi trebala imati SDA i tako dalje. Ako treba u sitnice, to je lako sračunati.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Pregovori, kao i svaki pregovori, su bili dugi. Naravno svaka strana je
2 htjela da dobije što više. Iskreno da kažem, moja je namjera bila da se vlast
3 podijeli na osnovu izbornih rezultata. Ja sam gospodinu Momčilu Krajišniku
4 ponudio da dâ prijedlog kako on misli da bi bilo dobro -

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite da Vas prekinem.

6 Gospodine Harmon, prije nego što nastavimo, čini mi se da je na stranici
7 11, red 17 navedena SDA umesto SDS. Imamo dva puta SDA, a jedno od tih bi
8 trebalo biti SDS. Samo sam to htio reći.

9 Možete nastaviti.

10 G. HARMON: [simultani prevod]

11 P: Što se tiče tih pregovora između stranaka, svaka od stranaka - a
12 govorim tu o HDZ-u, SDS-u i SDA - sve stranke su imale pregovaračke timove koji
13 su se sastajali i pokušali dogovoriti o podjeli tih položaja, funkcija. Zar ne?

14 O: Tačno.

15 P: I pregovarački tim koji je zastupao SDS - sad ću Vas samo tražiti da
16 mi potvrdite da li je tako - dakle, članovi su bili Svetozar Milošević, to je
17 bio jedan član SDS-a koji je bio izabran u izvršni odbor u Novom gradu; zatim
18 Radoslav Unković, on je bio predsjednik općine Novi Grad; Rade Novaković koji je
19 bio član SDS-a i gospodin Krajišnik. Da li je to tačno? Gospodin Momčilo
20 Krajišnik.

21 O: Ovde je greška. Nije Unković bio predsednik općine, nego predsjednik
22 SDS-a Novi Grad.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala Vam na ispravku. Ali što se tiče drugih pregovarača SDS-a, da
2 li sam bio u pravu? Da li su to bila četiri glavna pregovarača?

3 O: Da.

4 P: Što se tiče pregovarača u ime SDA, to ste bili Vi i gospodin Safet
5 Hadžić, gospodin Muhamed Mrahorović i Selim Jarkoč i Vi?

6 O: Da, tačno.,

7 P: A za HDZ su bili gospodin /u engleskom transkriptu: "Željko"/ Jukić,
8 Jerković i /u engleskom transkriptu: "Darimir"/ Čučić.

9 O: Čurčić. Niste dobro pročitali ovo drugo ime, evo ovde: Jerković Ante.
10 Nema imena niste ... Ante Jerković, Željko Jukić i Darimir Čuričić. U redu. U
11 redu je, da.

12 P: Hvala Vam. Što se tiče tih pregovora u općini Novi Grad, a vezano za
13 položaje unutar općine, recite da li je gospodin Krajišnik bio izabran na neku
14 konkretnu funkciju u samoj općini Novi Grad?

15 O: Nije, nije niko... nije u to vrijeme niko bio nigdje izabran osim što
16 je... su završeni izbori, pa je gospodin Krajišnik bio na listi SDS-a za
17 republički Parlament, a ja bio na listi SDA za općinski parlament. Tu smo znali
18 da smo izabrani jer... a još ništa se dalje nije radilo. To je početak bio.

19 P: Jesam li u pravu kada kažem da su na pregovorima za ove općinske
20 položaje, da su pregovore vodili ljudi koji su bili izabrani u sklopu općine, sa
21 izuzetkom gospodina Krajišnika koji je bio izabran na razini same Bosne i
22 Hercegovine?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, mogu Vam reći ovako: da uglavnom su to vođeni pregovori između
2 stranaka. Niti je Unković niti je Milošević Svetozar, a ni Novaković nisu bili u
3 Skupštini opštine izabrani. Niti je Mohorović bio na listi SDA za opštinski...
4 za opštinsku Skupštinu, niti Ante Jerković. Ali to su bile delegacije stranaka
5 SDA, HDZ i SDS. Vodila se podjela unutar stranačkih organa radi konstruisanja
6 vlasti. Znači, bilo je djelomično onih koji su izabrani na nivou opštine, a
7 djelomično onih koji su bili sa nivoa države. Naravno, svaka stranka, svaka
8 partija je davala sa tog područja verovatno ljude u koje je imala najviše
9 poverenja, da bi rezultate implementirala.

10 G. STEWART [simultani prevod] Časni Sude, samo da napomenem da svjedok
11 nije u potpunosti odgovorio na pitanje gospodina Harmona. To je sigurno gospodin
12 Harmon primijetio i imao namjeru da u vezi s tim nešto uradi. Međutim, samo
13 jedna opaska: na ovo sugestivno postavljanje pitanja ja nisam uložio prigovor
14 kako bismo, naravno, dobili što prije sve informacije o tim najosnovnijim
15 stvarima. Međutim, taj sugestivan način postavljanja pitanja, čini se da se on
16 zapravo ne razlikuje od onoga što već možemo vidjeti u izjavi. Dakle, prije nego
17 što gospodin Harmon nastavi, ja bih želio napomenuti da bi bilo zgodno pogledati
18 paragraf 11 izjave svjedoka.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vas se sad traži, gospodine Harmon, kada
20 postavljate pitanja koja nisu u skladu s onim što je u izjavi, da onda ne
21 postavljate sugestivna pitanja. Naravno, ne radi se o tome da nije potpuno isto,
22 ali... znate što mislim.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. HARMON: [simultani prevod] Hvala.

2 P: Da li su ti pregovori koje je Vaša delegacija vodila sa delegacijom
3 SDS-a bili uspješni na kraju?

4 O: A... i...i jesu, ali bili su dugi, ali bili su uspješni. Završili smo
5 ipak potpisivanje sporazuma i podijelili vlast, izvršnu vlast između ove tri
6 stranke, između SDA, SDS i HDZ.

7 P: Molim Vas, recite Vijeću tko su bili glavni pregovarači koji su
8 pregovarali u ime SDS-a.

9 O: Ja ne znam je l' ko odredio, ali nekako su se istakli u ovim
10 pregovaranjima tri osobe ispred - nekako slučajno je bilo, ispred SDA, da sam
11 sam se u tim prigovorima istakao ja i gospodin Momčilo Krajišnik ispred SDS-a i
12 Jokić ispred HDZ-a. A da li je to zvanično bilo... bio stav SDS-a, ne znam. Ali,
13 ipak glavnu riječ u tim pregovorima su vodila ove...ove dvije-tri, ove tri
14 osobe: ja, gospodin Krajišnik i Jukić. Ostali su uglavnom potvrđivali ono što
15 smo se mi dogovorili.

16 P: Možete li nam veoma ukratko reći kakav je bio stav SDS-a u vezi sa
17 tim pregovorima o funkcijama?

18 O: Pa, vidite, ova varijanta gospodina Krajišnika je bila da dobije više
19 nego što su pokazivali rezultati. I odma' se nismo mogli dogovoriti. Ja sam
20 predložio da se onda sva mjesta koja se dijeli, na neki način vrednuju, boduju.
21 Pa na osnovu tih bodova da sagledamo zbir bodova, pa da onda možemo dijeliti
22 pozicije. Svakako, nismo mogli dijeliti na osnovu broja mjesta jer nisu sva
23
24
25
26
27
28
29
30

1 mjesta u općini od jednakog značaja. I neko mjesto vrijedi više nego druga dva
2 mjesta. Ja sam predložio da se takva mjesta i vrjednuju duplo više nego druga
3 mjesta, što je na kraju gospodin Krajišnik i pristao. Znači, svako mjesto je
4 imalo svoju vrijednost.

5 Onda smo na osnovu toga izvršili podjelu, gledajući da bude zadovoljen
6 izborni rezultat. Odlučiše u jednom vremenu, gospodin Krajišnik je ponudio,
7 navodeći da je se dogovorio sa Muhamedom Čengićem koji je bio tada
8 potpredsjednik SDA, da se opštini Novi Grad dâ jedno mjesto više nego što
9 pripadaju izborni rezultati, a da se to mjesto kompenzira u općini Čajniče. S
10 obzirom na činjenicu da je općina Novi Grad u to vrijeme imala nešto oko 100.000
11 glasača, a općina Čajniče nešto oko 3.000, nije se ta... te dvije općine nisu
12 mogle biti u... upo... nisu bile jednakog kvaliteta. Naime, jedno mjesto u
13 općini Novi Grad je imalo iza sebe više birača nego sva mjesta u opštini
14 Čajniče.

15 Ali ja sam ipak rekao: Ako je to tako, ja ću provjeriti. Otići ću pa ću
16 vidjeti, iako sam sumnjao u takav dogovor. Ja sam tada ponudio drugu varijantu:
17 da SDS SDA-u dâ jedno mjesto kao kompenzaciju za mjesto u Novom gradu u Banja
18 Luci. Jer je tada općina Novi Grad po broju stanovnika bila blizu općine Banja
19 Luka. To je gospodin Krajišnik odbio. Ja sam provjerio u centrali SDA da li
20 postoji takav dogovor oko razmjene ovih mandata. Oni su rekli da nisu se
21 dogovorili.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Tako da smo mi onda nastavili. I ovom računicom, bodovanjem svih mjesta,
2 došli do kompromisa i podijelili izvršnu i zakonodavnu vlast na teritoriji
3 Bosne... na teritoriji općine Novi Grad.

4 P: Tokom tih pregovora znate li da li se gospodin Krajišnik savjetovao
5 sa drugima prije nego što je donosio odluke vezane za neke od funkcija?

6 O: To su bile zaista važne odluke jer implementirati izborne rezultate
7 je veoma važno. Jer se u dogovoru može nešto izgubiti; može se nešto dobiti. Ono
8 što se na izboru... izborom dobilo može se lošim pregovorima izgubiti. Gospodin
9 Krajišnik je znao često pra... puta tražiti pauzu i ići da se s nekim dogovori.
10 Ja potrebu za takvim pauzama nisam imao. Gospodin rahmetli Izetbegović je imao
11 puno poverenje u mene i imao sam kompetencije da odlučujem kako je
12 naj...najpoštenije tako da ja nisam tražio pauze. A gospodin Krajišnik jeste i
13 to meni ništa nije bilo nenormalno.

14 Pregovori su vođeni u općinskoj zgradi gdje se inače i nalaze
15 kancelarije svih parlamentarnih stranaka općine Novi Grad. U sredini općine, u
16 sali tries'... 327, a kancelarije SDA i SDS i HDZ bile su na prvom spratu, jedna
17 do druge. Komunisti su im dali neke male prostorijice, al', eto, one su
18 poslužile da dobijemo izbore. Između prostorija stranke SDA i SDS je bio samo
19 jedan zid. I će... nekad sam išao sa mojom delegacijom u naše prostorije, a više

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 puta smo ostajali u sali i čekali da se vrate SDS. Kada smo silazili, ja sam u
2 dva-tri navrata čuo da gospodin Krajišnik - pošto su tanki zidovi - razgovara s
3 nekim koji se zove Radovan, Rašo; tako u tom smislu. No, meni to ništa bilo
4 nenormalno. I nisam prisluškivao razgovore, nego tanak zid, pa se nekad čuje,
5 nekad se krupnije govori, i tako.

6 Nisam tome pridavao tad nikakav značaj.

7 P: Gospodine Čengiću, nakon što je završena raspodjela funkcija, htio
8 bih sada da se koncentrirate na jednu mjesnu zajednicu, na zajednicu Rajlovac i
9 probleme koji su se razvili tamo. Kao prvo, molim Vas, da kažete Vijeću što je
10 to bila mjesna zajednica i koliko ih je bilo u općini Novi Grad.

11 O: Mjesna zajednica obuhvata jedno mjesno područje. U općini Novi Grad
12 ih imalo 28. To su... to je lokalna zajednica koja na tom užem dijelu uz pomoć
13 općine rješava svoje probleme koje može riješiti sama ili inicira općini da
14 riješi te probleme na nivou općine. Ti se problem oko pomoći izgradnje puteva,
15 vode i ostale infrastrukture, zatim iskazivanje potrebe za pravljjenjem novih
16 osnovnih škola i ostalih sadržaja koje čine život na užem području.

17 P: Gospodine Čengiću, da li je svaka od tih mjesnih zajednica imala
18 svoje skupštine sa izabranim vijećnicima?

19 O: Ovako: s obzirom na činjenicu da su bili 1990. godine opšti izbori u
20 Bosni i Hercegovini, prvi slobodni višestranački izbori, tada je izvršena...

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 izvršen izbor za opštinske organe, za gradske organe i za republičke organe. U
2 junu i julu isticao je mandat tijelima mjesnih zajednica koji je takođe bio
3 četverogodišnji i općina Novi Grad je organizovala te, da kažem, lokalne izbore
4 na teritoriji mjesnih zajednica. Stručni saradnik u opštinskoj službi koji je
5 bio zadužen za pravljenje redoslijeda održavanja tih zborova građana bila je
6 gospođica Vlahović Branka, dobar pravnik srpske nacionalnosti. Ona je napravila
7 redosled održavanja zborova mjesnih zajednica i na svakom od tih zborova
8 prisustvovala.

9 Ostali izabranici iz izvršne i zakonodavne vlasti, da bi pomogli
10 realizaciji ovih zborova, išli su opet po onome kako je ocijenila gospođica
11 Branka, da je najbolje da idu. Ja se sjećam da sam bio -

12 P: Gospodine Čengiću, prije nego što odemo predaleko objašnjavajući
13 zakonodavstveni postupak u Vašoj općini, recite da li je tačno da je svaka od
14 mjesnih zajednica, na tim sastancima koje ste nam Vi opisali, birala vlastite
15 predstavnike koji će biti predstavnici te mjesne zajednice?

16 O: Građani opštine... opštine te mjesne zajednice održavali su Zbor
17 građana i oni su trebali da izaberu svoju skupštinu, znači, Zbor koji je
18 predstavljao to biračko tijelo.

19 P: Da se sada koncentriramo na mjesnu zajednicu Rajlovac.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART [simultani prevod] Časni Sude, mislim da tu zapravo nema
2 nikakve sumnje, ali red 18 i red 19 gdje se govori o junu i julu - možda bi bilo
3 korisno da u zapisnik uđe da je to 1991. iako sam ja siguran da je to bilo 1991.

4 G. HARMON: [simultani prevod]

5 P: U junu i julu je isticao mandat za tijela mjesne zajednice. Vi ste to
6 rekli - pretpostavljam da je gospodin Stewart u pravu - da je to bilo 1991.

7 O: 1991. da, da. 1991.

8 P: U redu. Idemo dalje. Da se sad vratimo na mjesnu zajednicu Rajlovac.
9 Navesti ću Vam neke statističke podatke vezane za stanovništvo po nacionalnosti
10 u toj zajednici, a Vi mi potvrdite da li je točno. Ukupni broj stanovnika je
11 bilo 4.013. Od toga je bilo 71 Hrvat, 1.160 Srba, 2.618 Muslimana, 134 osobe
12 koje su se identificirali kao Jugosloveni i 63 osobe koje su se identificirale
13 kao "ostali". Je li to točno?

14 O: To je točno.

15 P: Da li je gospodin Momčilo Krajišnik stanovao u mjesnoj zajednici
16 Rajlovac, konkretnije u Zabrdū?

17 O: Imao je kuću u Zabrdū, stanovao je u Zabrdū. Da.

18 P: U redu. 1991. da li je došlo do određenog problema koji je nastao u
19 vezi sa izborom predstavnika iz Rajlovca koji su se birali u toj mjesnoj
20 zajednici. Možete mi odgovoriti, molim Vas, sa "da" li "ne"?

21 O: Da. Bili su problemi.

22 P: Ranije, u jednom od Vaših odgovora, ste nam spomenuli da su se
23 održavali sastanci, zborovi, u svakoj od mjesnih zajednica i na tim zborovima

24

25

26

27

28

29

30

1 bi građani koji su se tamo okupili izabirali predstavnike u skupštinu mjesne
2 zajednice. Je li tako?

3 O: U skupštinu i ostale organe mjesne zajednice.

4 P: 8.jula 1991. godine je bio datum koji je bio određen za zbor na kojem
5 su se trebali građani iz Mjesne zajednice Rajlovac okupiti kako bi izvršili taj
6 izbor. Je li to točno?

7 O: Točno.

8 P: Da li ste Vi bili prisutni na tom Zboru koji se održao 8. jula 1991.?

9 O: Tačno u vrijeme kad je zakazan Zbor, tj. u 18 časova.

10 P: Molim Vas, recite Vijeću koliko je građana iz mjesne zajednice
11 Rajlovac bilo prisutno na tom konkretnom sastanku.

12 O: Na početku zbora je bilo 200, nešto više oko... od 200, ali kasnije
13 je pristizalo, tako da ja mislim da je puno više od 200 bilo. Ali 200 je sigurno
14 bilo jer smo iz... zbog... prije početka rada Zbora izbrojali. To je bilo nešto
15 oko 200, 202, tako.

16 P: Da li su tamo bili ljudi svih nacionalnosti, na tom Zboru?

17 O: Da.

18 P: Molim Vas, recite Vijeću kakav problem se pojavio na tom konkretnom
19 Zboru.

20 O: Bilo je uobičajeno da bude... da budu predstavnici naroda predloženi
21 za Skupštinu, vodeći računa da svaki dio mjesne zajednice bude zastupljen u toj
22 skupštini. Prijedloge za Skupštinu su imali Bošnjaci i Hrvati. Gospodin Boro

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Bjelica je bio prisutan i rekao da on govori u ime Srba i da oni ne žele
2 prisustvovati mjesnoj zajednici jer će oni formirati novu mjesnu zajednicu. Za
3 mene je to bila novost. Bilo je malo komešanja. Srbi koji nisu pripadali SDS-u
4 počeli su malo da se bune: "S kojim pravom ti predstavljaš sve Srbe?" i tako.
5 Ali da bi smirio situaciju, ja sam rekao: "Dobro. Izabraćemo večeras one koji
6 nisu sporni. Iduće sedmice ćemo održati ponovo zbor." A nisu bili sporni... nisu
7 bili sporni lista Bošnjaka i lista Hrvata i ostali. Rekao sam: "Dobro. Pošto
8 srpska strana nije imala liste, evo, iduće sedmice ćemo nastaviti ovaj sastanak,
9 pa ćemo onda izabrati predstavnike srpskog naroda." U principu nismo -

10 P: Dopustite mi da Vas prekinem, gospodine Čengiću jer ne bih želeo da
11 pređemo na Zbor od 16. jula; želeo bih da se koncentrišemo na 8. juli. Najprije,
12 recite mi: gospodin Boro Bjelica, recite nam koje stranke je on bio član?

13 O: On je rekao ispred SDS-a da nastupa i zato je komešanje i nastalo jer
14 su oni koji nisu bili pripadnici SDS-a uskomešali se: "S kojim pravom ti to
15 kažeš?" I tako.

16 P: Na osnovu Vašeg iskaza zaključujem da je bilo Srba koji nisu članovi
17 SDS-a, a koji su bili prisutni na tom zboru i koji se nisu slagali sa stavom
18 gospodina Bjelice, zar ne?

19 O: Nisu, nisu se slagali sa stavom. Čini mi se da je ovaj stav i njih
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 iznenadio. I Srbe ostale je iznenadio ovakav stav pa je došlo do komešanja.

2 P: Da li je gospodin Bjelica, nakon što je to izjavio, ostao i dalje
3 prisutan na tom Zboru?

4 O: Prije odlaska ja sam rekao, ako je moguće, da mi pismeno potvrdi ono
5 što je rekao.

6 P: Tokom tog skupa 8. jula 1991. godine, da li su Srbi i Hrvati iz mesne
7 zajednice Rajlovac ponudili spisak kandidata?

8 O: Nisu bili spremni za kompletan spisak jer za njih je bio ovo nov
9 moment. A inače se zauzeo stav da se pokrije čitav teritorij mjesne zajednice,
10 tako da ti preds... Srbi koji su bili tu, koji su... koji nisu bili SDS, nisu
11 bili iz raznih mjesnih zajednica... dijelova mjesne zajednice. Tako da je i
12 njima odgovaralo da se napravi spisak, tako da svaki dio, svako područje mjesne
13 zajednice Rajlovac ima predstavnika u Skupštini mjesne zajednice Rajlovac.

14 P: Gospodine Čengiću, molim Vas da pažljivo slušate pitanje koje Vam
15 postavim. Na kraju zbora 8. jula, da li je napravljen bio izbor za hrvatske
16 predstavnike i muslimanske predstavnike za Skupštinu mesne zajednice Rajlovac?

17 O: Da, jer tu nije ni bilo ništa sporno. Imalo je dovoljno osoba,
18 odnosno građana mjesne zajednice da su mogli izvršiti glasanje. Znači, usvojene
19 su liste SDA i HDZ-a i ostalih.

20 P: U redu. Sastanak za izbor srpskih predstavnika Mesne zajednice
21 Rajlovac, recite nam da li je taj sastanak bio odložen za 16. juli 1991.?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ja sam rekao za sedmicu dana, a to je ispalo da je bio 16. juli,
2 otprilike tako.

3 P: Da li ste Vi prisustvovali sastanku od 16. jula 1991. godine?

4 O: Pošto je to nastavak prvog sastanka, osjećao sam potrebu i da... da
5 budem prisutan iako nisam morao.

6 G. HARMON: [simultani prevod] Molim sledeći dokazni predmet.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kad je reč o brojevima dokaznih
8 predmeta, premda bismo se mogli zapitati da li je bilo zaista potrebno da se još
9 jedna karta nudi u spis pored P284, budući da je P284 takoreći ista karta, ali
10 ne i u potpunosti ista, mi ćemo nastaviti sada sa brojevima. Što znači da je
11 nova karta 382, a molim sada Sekretarijat, da li je 383 sledeći?

12 SEKRETAR: [simultani prevod] Časni Sude, P383 su podaci sa popisa iz
13 1991. godine, a P384 će biti zapisnik sa sastanka građana Mesne zajednice
14 Rajlovac od 16. juna 1991.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

16 G. HARMON: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Čengiđu, da li imate primerak dokaznog predmeta Tužilaštva
18 384 pred sobom?

19 O: Imam, imam.

20 P: U gornjem levom uglu vidite da stoji datum 22. juli, a ovo je
21 zapisnik sa zbora građana Mesne zajednice Rajlovac od 16. juna 1991. godine koji
22 je održan u 18 časova. I Vi ste bili prisutni na tom sastanku, zar ne?

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Tačno, da.
- 2 P: Želim da Vam skrenem pažnju na spisak 10 imena. Pod brojem 1 stoji
3 "Milan". Da li vidite taj spisak?
- 4 O: Vidim.
- 5 P: Recite sudijama o čemu se radi. Kakav je to spisak?
- 6 O: Ovo je spisak Srba sa područje Mjesne zajednice Rajlovac, sa svih
7 područja koje obuhvata Mjesna zajednica Rajlovac i ovo je spisak Srba koji će
8 činiti, koji čine Skupštinu Mjesne zajednice Rajlovac. Procentualno, tačno, kako
9 po... kako su izborni rezultati i kakav je popis... ustvari, kakav je popis bio
10 stanovništva u toj Mjesnoj zajednici.
- 11 P: Dakle, nedelju dana ranije kada je gospodin Bjelica rekao da Srbi
12 neće učestvovati u izborima, uprkos tome sledeće nedelje ovi Srbi su predloženi
13 za kandidate, zar ne?
- 14 O: Da. I predložili su ih Srbi.
- 15 P: Po Vašim saznanjima, da li je bilo koji od ovih Srba, dakle osoba
16 navedenih od broja 1 do 10 bio član stranke SDS?
- 17 O: Kol'ko ja znam, nije.
- 18 P: Na kraju ovog Zbora od 16. jula, gospodine Čengiću, recite nam da li
19 su izabrani srpski predstavnici za Skupštinu Mesne zajednice Rajlovac?
- 20 O: Da. I to ovih 10 što je na spisku.
- 21 P: Pogledajmo sada sledeći spisak. Imamo ukupno četiri spiska za redom,
22 četiri liste. Recite nam, molim Vas, šta su ti spiskovi i da li ima Srba
23
24
25
26
27
28
29
30

1 na tim spiskovima?

2 O: Izborom 10 Srba u Skupštinu Mjesne... Mjesne zajednice Rajlovac
3 okončan je pos...postupak oko Skupštine. To bi bilo kao neko zakonodavno tijelo,
4 moglo bi se reći na nivou ove Mjesne zajednice. A izvršni organi su nešto manji
5 i glavni organ u mjesnoj zajednici je savjet mjesne zajednice. I on čini 11
6 članova. Vidite, ovde imamo 11 članova. Od ovih 11 članova šest je Bošnjaka,
7 znači puno manje nego što je popis bio. Znači, išlo se na to da se traži
8 kompromis i dato je više mjesta Srbima nego što je bilo po popisu.

9 P: A na drugom spisku gde ima 11 osoba, poslednje četiri osobe, 8, 9, 10
10 i 11 su Srbi, zar ne?

11 O: Kol'ko sam ja mogao shvatiti, jesu.

12 P: Molim Vas da pogledate sledeći spisak predloženih građana za Savet,
13 dakle, za mirovno veće. Recite nam da li su pod brojevima 4 i 5 takođe Srbi?

14 O: Kako sam ja mog'o procijeniti jedino po imenima, a nisam ih pitao
15 koje su nacionalnosti, da.

16 P: Naredni spisak, imamo tu najpre osobu pod imenom Nijaz i tako dalje.
17 Oni su izabrani u nadzorni odbor. Recite nam da li među njima ima Srba?

18 O: Pod 5, kako ja mogu po imenima vidjet', dva su: 4 i 5.

19 P: I naposljetku, da li možete da navedete, da identifikujete neke Srbe
20 na ovom spisku ljudi koji su izabrani u Savet potrošača?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Grujičić Ranko, kol'ko sam mog'o pročitati pod... pod broj 4.
2 P: Molim da pređemo na sledeći dokazni predmet.
3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To će biti broj, Sekretarijat?
4 SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet Tužilaštva P385.
5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je izvod iz zapisnika sa Zbora
6 građana od 2. jula 1991.
7 G. HARMON: [simultani prevod] Da.
8 P: Recite nam, gospodine Čengiću, kada ste dobili ovaj dokument s
9 obzirom na ovaj Zbor od 16. juna 1991. godine? Da li ste ovaj dokument dobili
10 pre ili nakon toga zbora?
11 O: Zajedno sa zapisnikom ovog zbora koji je održan 16-og. Znači...
12 ustvari, kada su završeni izbori, trebalo je da Skupština Opštine Novi Grad
13 verifikuje izbore u mjesnim zajednica... mjesnih zajednica, pa su u tom periodu
14 skupljani rezultati svih izbora, svih područja mjesnih zajednica i tako da je
15 to stiglo zajedno. Ustvari nije stiglo direktno meni, nego u službu Mjesne
16 zajednice koja se nalazi /nerazgovetno/ pri Općini Novi Grad. Jel ta služba je
17 trebala podnositi izvještaj Skupštini Opštine Novi Grad o sprovedenim izborima.
18 G. STEWART [simultani prevod] Časni Sude, ovo baš nije sasvim jasno. Na
19 stranici 26, redovi 24 i 25 postavljeno je sledeće pitanje: "Ovaj dokument,
20 gospodine Čengiću, recite nam kada ste ga dobili u odnosu na zbor od 16. jula
21 1991. godine?" Možda ja nisam ispravno razumeo, ali dokument koji imamo odnosi
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 se na 2. juli, tako da mi nije jasno da li gospodin Harmon Źeli ovaj dokument da
2 poveŹe sa Zborom od 16. jula. MoŹda bi to bilo objašnjenje. No, u svakom sluĉaju
3 i dalje mi onda nije jasno u ĉemu je veza.

4 G. HARMON: [simultani prevod] Ćasni Sude, ovaj dokument je datiran 2.
5 jula... odnosi se na 2. juli. Ja pitam gospodina Ćengiĉa kada je on prvi puta
6 video ovaj dokument, bez obzira na datum.

7 G. STEWART [simultani prevod] Onda mi nije jasno zašto se uopšte
8 pominjao Zbor od 16. jula u pitanju.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko je meni jasno, tek nakon Zbora od
10 16. juna gospodin Ćengiĉ je dobio ovaj dokument jer se zapisnik dobija obiĉno
11 nakon sastanka, dakle nedelju ili dve kasnije.

12 G. STEWART [simultani prevod] Da, ali ovo je zapisnik sa sastanka od 2.
13 jula, tako da ne razumem zašto se u pitanju govorilo o sastanku od 16. jula.
14 Zašto jednostavno nije reĉeno kada ste dobili ovaj dokument?

15 G. HARMON: [simultani prevod] Zato što sam pokušao da orijentišem
16 svedoka u odnosu na datum jer nam je bitno kada je ovaj dokument primljen.

17 G. STEWART [simultani prevod] Zašto onda gospodin Harmon nije
18 jednostavno pitao kada je ovaj dokument dobijen i onda kasnije preĉemo na
19 sledeće pitanje.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, mogli ste i drugaĉije da
21 postavite ovo pitanje, ali meni ovo nije zbunjujuće, a ni drugim sudijama u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Veću.

2 G. STEWART [simultani prevod] Čini se da sam ja jedini koji nije ovo
3 razumeo. Mi smo dobili ranije ovaj dokument na B/H/S-u, a verziju na engleskom
4 smo tek malo čas dobili. Ja jednostavno nisam razumeo zašto se u pitanju
5 pominjao Zbor od 16. jula. Ne čini se da je postojao dobar razlog da se to
6 navede.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U svakom slučaju za nas ovo nije
8 zbunjujuće. Pretresno veće smatra da se svedoku može ovako postaviti pitanje.

9 G. STEWART [simultani prevod] Sada mi je ovo jasno. Nisam baš zadovoljan
10 zbog ovoga, ali mi je jasno.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, nastavite.

12 G. HARMON: [simultani prevod] Samo da proverim kada je gospodin Stewart
13 dobio verziju na engleskom.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas da nastavimo, budući da je sad
15 ovo savršeno jasno gospodinu Stewartu.

16 G. HARMON: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Čengiću, želeo bih da Vam skrenem pažnju najpre na prvi
18 paragraf ovog dokumenta.

19 O: Je l' bi ja mogao dobiti verziju bosansku? Ima li? Ako nema, nije
20 problem.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li... molim Vas, pogledajte, možda su
22 poslednje stranice ovog dokumenta verzije na B/H/S-u.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Ne, meni ovo ovde piše... Ovo, na ovaj dio. Može li ovo biti na
2 bosanskom? /nerazgovetno/ Ne može. Može bosanski, ovo? Ne može. U redu je,
3 možemo ići dalje. Možemo ići dalje.

4 G. HARMON: [simultani prevod]

5 P: Gospodine Čengiću, u prvom paragrafu ovog dokument stoji: "Sastanku
6 je prisustvovao velik broj građana, 100, predstavnik opštine Novi Grad, stručni
7 suradnik Mesne zajednice Rajlovac su takođe bili prisutni ovom sastanku."

8 U ovom konkretnom dokumentu, pod tačkom 2 tih 100 građana su upoznati,
9 od strane gospodina Bore Bjelice, o inicijativi da se uspostavi Mesna zajednica
10 Zabrdže nakon što se ona odvoji od tadašnje mjesne zajednice. I zatim se navode
11 četiri osobe koje su imenovane da pripreme i podnesu Opštini Novi Grad zahtev za
12 odcepljenje. Na kraju ovog dokumenta, gospodine Čengiću, stoji: "Oko 400 potpisa
13 s ovakvim stavom je prethodno prikupljeno."

14 To je u poslednjem redu pre potpisa. Da li ste Vi ikad dobili ovu
15 peticiju s 400 potpisa?

16 O: Nisam dobio ni na uvid, a kamoli da sam dobio da imam.

17 G. STEWART [simultani prevod] Molim, samo da pojasnimo. Ja se
18 izvinjavam. Mi smo dobili ovaj dokument na engleskom još ranije, ali došlo je do
19 zabune u našem timu jer je gospođa Čmerić dobila e-mail s B/H/S-om; dakle ona
20 nije dobila verziju na engleskom, ali mi jesmo. Tako da ja potvrđujem da je
21 takvo bilo stanje stvari, a u svakom slučaju ovo nije bio prvi put da dobijemo
22 verziju na engleskom neposredno pre nego što se koristi.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, ja nastojim da ovo
2 suđenje učinim što lakšim i što bržim. I budući da sam zaustavio gospodina
3 Harmona jer je on želeo da nam objasni kada je to Vama dato, ja sam smatrao da
4 to nije toliko bitno jer sam smatrao da to pitanje u tom trenutku nije bilo od
5 tolike važnosti za nas. I ja sam pretpostavio da Vi nećete odgovarati na to što
6 sam ja zaustavio gospodina Harmona.

7 G. STEWART [simultani prevod] Meni je veoma žao. Ja sam zapravo želeo da
8 se izvinim gospodinu Harmonu. Želeo sam da kažem da gospodin Harmon i njegov tim
9 ne traže uzalud kada je to nama i dostavljeno jer sam želeo da uštedimo na
10 vremenu. Tako da je moja intervencija bila u potpunosti umesna.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali ja sam ga zaustavio da to radi,
12 dakle tokom pretresa.

13 G. STEWART [simultani prevod] Ali on je to u svakom slučaju želeo da
14 radi i ja sam želeo da ih zaustavim da ne bi nepotrebno obavljali taj posao.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislím da je potrebno da razvijate dobre
16 odnose u sudnici u meri u kojoj je to potrebno, ali ne i u kojoj nije potrebno,
17 dakle izvan sudnice.

18 G. HARMON: [simultani prevod] Molim sledeći dokazni predmet. To će biti

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 karta s brojem 386. Časni Sude, ovo je karta sa legendom koju sam pripremio uz
2 pomoć gospodina Čengića.

3 P: Gospodine Čengić, molim da ga pogledate i da mi potvrdite da ste na
4 moju molbu, da sam zatražio od Vas da pripremite ovu kartu. Odnosno, najpre ste
5 Vi ovde zelenom bojom obeležili otprilike granicu dela Opštine Novi Grad, zatim
6 roze boja obeležava granice Mesne zajednice Rajlovac, a plava linija označava
7 granicu predložene nove Mesne zajednice Zabrdje. Recite nam da li ste Vi uneli
8 ove obeležke u ovu kartu, kao što sam rekao?

9 O: Ja sam ovo unio na osnovu sjećanja stanja u općini. Nisam nikad
10 pravio karte i dozvoljavam da ima nekih malih greški okolo, ali nisu velike. Što
11 se tiče plave granice, ovo je pri... po mojoj pretpostavci po zahtjevu. Jer ja
12 nikad nisam dobio zvanično kartu mjesne zajednice koju je trebalo da... koju su
13 trebali da osnuju Srbi sa područja mjesne zajednice Rajlovac. Znači, ova bje...
14 plava karta je na osnovu pretpostavke. Nemam valjanog dokaza jer ga nisam ni
15 dobio, al' na osnovu onih želja i onih dopisa, ja sam tako zaključio. Iako sam
16 ja tražio kasnije da zbog praktičnih razloga bi bilo dobro da se ta karta dâ.
17 Jer mi smo i svoju djecu i sve usluge i aktivnosti u općini na osnovu precizne
18 karte odrađivali. Tačno se znalo koja je kuća pripada kojoj mjesnoj zajednici.
19 Ja to na moje traženje nisam dobio odgovor od strane predlagača.

20 Ali ovo... ova plava je moja pretpostavka na osnovu njihovog zahtjeva.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Unutar ove plave linije imamo sedam tačaka obeleženih od broja 1 do
2 7. Recite mi, da li ste Vi za svaki ovaj broj meni naveli šta se tu nalazi?

3 G. STEWART [simultani prevod] Gospodin Harmon mi je dao spisak, tako da
4 ako želi da postavi sugestivno pitanje, ja nemam prigovor na to.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon?

6 G. HARMON: [simultani prevod] Ja ću takođe uz kartu ponuđenu na
7 usvajanje i legendu, no želeo sam da mi svedok potvrdi da li mi je on pomogao
8 kada su uneti ovi brojevi na karti.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

10 G. HARMON: [simultani prevod]

11 P: Gospodine Čengiću, da li ste mi Vi pomogli i zajedno smo, dakle,
12 uneli ovo obeležje s brojevima od 1 do 7?

13 O: Na osnovu, opet, sjećanja sa ovog... sa ove distance, moguće je tu da
14 sam ja možda pogriješio u ovim brojevima, negdje možda. Ali u tom kompleksu su
15 ovi objekti.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, imam jedno pitanje,
17 jer pod brojem 7 imamo depo za železnički saobraćaj i zatim imamo i radionice za
18 popravku železničkih objekata. Vi ste ranije pominjali taj depo i recite nam da

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 li je to taj isti koji je maločas ste pomenuli da je bio jedan depo u Alipašinom
2 mostu. A ovde imamo sada broj 7.

3 SVEDOK: Na Alipašinom mostu je bila stanica jedna, manja stanica, ali
4 ovaj depo, važniji depo je 7. Ja sam prije rata radio kao profesor u
5 Željezničkoj školi i često vodio đake na ovaj depo.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala na pojašnjenju.

7 G. HARMON: [simultani prevod] Teško je staviti broj da pokrije ceo taj
8 objekat jer ovde imamo više linija koje označavaju pruge na ovom području.

9 G. STEWART [simultani prevod] Mislím da je ova legenda nedavno
10 pripremljena. Da li onda mogu da zaključim da nemamo legendu na B/H/S-u?

11 G. HARMON: [simultani prevod] Ne, nemamo.

12 G. STEWART [simultani prevod] Dakle, svedok nam potvrđuje da je on to
13 sačinio. Dakle, imamo verziju na engleskom, a to znači da gospodin Krajišnik
14 nema verziju.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možda bi gospođica Čmerić mogla da
16 pomogle optuženom tokom pauze da mu prevede šta je ovde tačno navedeno, pre nego
17 što se dobije konačni prevod.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam želeo da ne dajem gospođi Čmerić
19 dodatne prevode da radi.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HARMON: [simultani prevod] Mi ćemo Vam dati prevod pre kraja s našeg
2 pretresa.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Puno Vam hvala.

4 G. HARMON: [simultani prevod]

5 P: Gospodine Čengiću, Vi ste se, u biti, našli pred jednim zahtjevom da
6 se stvori nova općina, tj. Mjesna zajednica Zabrdje, da se Mjesna zajednica
7 Rajlovac pretvori u novu mjesnu zajednicu. Šta ste Vi uradili? Koje ste korake
8 poduzeli kako biste riješili taj problem?

9 O: U tom vremenu sam bio... bilo... bio protiv bilo kakvih podjela na
10 bilo kakvom nivou. Vjerovatno slušajući odjek rata u Hrvatskoj, to me nekako i
11 prepalo, pa sam onda ozbiljnije prišao rješavanju ovog problema. S obzirom na
12 činjenicu da nisam imao uvida u spisak koji se ovde pominjao, od 400 potpisnika
13 za izdvajanje mjesne zajednice, ja sam posumnjao da postoji uopšte taj spisak.
14 Pa sam onda dao na teren da se uradi anketiranje građana ovih područja koji bi
15 trebali da budu nova mjesna zajednica po zahtjevu srpske strane, ne znajući da
16 će bilo kad mi to trebati. Ja sam ipak radi namjere pisanja knjige nešta
17 materijala uspio spasiti. I u... među tim materijalima našli su se neki
18 spi...spiskovi tih anketa. To su nepotpuni spi...spiskovi. Nisam bio u prilici
19 da ih ja čuvam. Onaj koji je trebao da čuva moju dokumentaciju, to se kod nas na
20 tim područjima kaže "tajnik", "sekretar". On je odnio i moj pečat i moju
21 dokumentaciju. On je bio pripadnik SDS-a, Željko Travar. No, slučaj je htio da
22 ipak nešta ostane /nerazgovetno/ traga.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Čengiću, dozvolite da Vas ponovo prekinem i da Vas zamolim
2 da pažljivo slušate moje pitanje. Moje pitanje je bilo što ste Vi uradili i Vi
3 ste počeli opisivati kako ste vršili taj pregled. Recite, kako se zapravo vršio.

4 O: Nisam ja lično vršio, nego su građani iz Mjesne zajednice Rajlovac
5 išli od kuće do kuće, po područjima Smiljevića, Zabrđa, Dvora, naselja Franjo
6 Kluz i ostalih, da pitaju građane jesu li oni, ustvari, ja sam htio da ne budem
7 sugestivan - čak postavio pitanje koje ne ide meni u prilog. Nemam tu kod sebe,
8 ali ima tamo da to pitanje koje je postavljeno bilo građanima ne ide u prilog
9 meni koji nisam bio za izdvajanje, nego naprotiv bilo je kontra. Ja bih zamolio
10 da se i to pročita. Nemam to ovde.

11 P: Gospodine Čengiću, ja ću Vam dati primjerak tog sljedećeg dokaznog
12 predmeta koji će dobiti oznaku 387. Zamolit ću Vas da identifikirate taj dokazni
13 predmet od tri stranice.

14 O: Ono što sam htio ovde istaći to je da svaki spisak na početku ima: Mi
15 dole navedeni građani smo za izdvajanje iz mjesne zajednice.

16 Znači, ja sam stavio "smo", a ne "nismo". Nisam sugerisao da bude
17 odgovor kako ja želim nego sam stavio "smo", znači. I dole imamo spisak građana,
18 imena i prezimena i njihovi potpisi.

19 P: Kada sada pogledamo rezultat iz ulice 21. maja u Rajlovcu - to vidimo
20 gore u gornjem desnom uglu - tu vidimo jedan spisak od 35 imena, i onda imamo
21 rubriku gdje stoji "da" i "ne". Dakle, pretpostavljam ako je netko odgovorio

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sa "ne", taj nije bio za izdvajanje Mjesne zajednice Rajlovac, a ako je odgovor
2 bio "da", onda je bio za izdvajanje. Jesam li u pravu?

3 O: U pravu ste.

4 P: Na ovom spisku ljudi koji su ispitani bili iz područja Ulice 21. maja
5 u Rajlovcu, poslednjih šest osoba je naznačilo da su za izdvajanje. Je li tako?

6 O: Tačno.

7 P: Ako pogledamo ovaj formular za naselje Smiljevići, vidimo da su svi
8 odgovori negativni. Je li to tačno?

9 O: Tačno.

10 P: Onda da pogledamo područje Franjo Kluz. Tu vidimo da se nisu
11 izjasnile tri osobe, a da su preostali ljudi protiv izdvajanja. Jesam li u
12 pravu?

13 O: Da.

14 P: Ovaj dokazni predmet, tj. ovi dokazni predmeti su primjerak tog
15 formulara koji je bio korišten. Jesam li u pravu?

16 O: U pravu ste.

17 P: Oni ne predstavljaju ukupne rezultate tog ispitivanja koje je vršeno
18 u Mjesnoj zajednici Rajlovac. Jesam li i tu u pravu?

19 O: Ovo bi se moglo reći da je slučajni uzorak onog što je ostalo.

20 P: Na osnovu ovog ispitivanja stanovnika Mjesne zajednice Rajlovac,
21 recite da li se sjećate zapravo koji je bio rezultat?

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što nastavimo, vidim da je u
23 prijevodu ovo pitanje koje je postavljeno u svim ovim formularima uvijek

24

25

26

27

28

29

30

1 prevedeno na isti način. Međutim, istovremeno vidim - sada da ne bi bilo neke
2 zbrke, a iz ovog bi se mogli izvesti određeni problemi i doći do nejasnoća - ja
3 vidim da u originalu formulacije nisu potpuno iste. Htio bih prvo da provjerimo
4 i zato skrećem Vašu pažnju na neke pojedinosti. U ovom prvom dokumentu, Ulica
5 21. maja, ja mogu pročitati riječ "potpisani" koja se, koliko ja vidim, ne
6 nalazi u ovom drugom pitanju na sljedećoj stranici u drugom pitanju, a ponovo se
7 onda javlja na trećoj stranici. Ja ne kažem da je ovo netočno prevedeno, ali bih
8 htio biti siguran da je ono što je prevedeno zapravo, stvarno isto pitanje s
9 obzirom da imamo dvije verzije samog pitanja koje možemo vidjeti u formulacijama
10 na B/H/S-u.

11 G. HARMON: [simultani prevod] Ovo su zvanični prevodi. Ja ne znam jezik.
12 Mogli bismo zamoliti gospodina Čengića da to polako pročita.

13 SVEDOK: Očigledno je da su isti, samo se dobro ne vidi. Ovde u prvom
14 loša je kopija. Loša je kopija, ali, da, ovde piše isto. Tekst je isti. "Mi dole
15 potpisani - "

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Čengiću, pričekajte trenutak.
17 Ja vidim da je u jednoj riječi razlika. Nje nema u jednom od ova tri pitanja.
18 Moliti ću Vas. Mislim da se radi ovdje o primjerku koji je čak i najlakši za
19 pročitati. Dakle, prvo pročitajte doslovno ono što stoji u B/H/S originalu
20 dokumenta koji se odnosi na naselje Smiljevići. Dakle, dokument na B/H/S-u,
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 drugi onaj dokument. A zadnje tri brojke koje su pečatom unesene su brojke 456.
2 Zamoliti ću Vas da polako pročitate tekst samog pitanja tamo.

3 SVEDOK: "Mi, dole navedeni građani smo za izdvajanje iz mjesne
4 zajednice." Pa ovde pitanje, druga solucija: "Nismo za izdvajanje iz mjesne
5 zajednice." I isti je sadržaj ovamo, samo što je malim slovima.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Čengić, zamolio sam Vas samo
7 da pročitate.

8 G. STEWART [simultani prevod] Možda je došlo, oklijevam, a možda bismo
9 ipak nekako mogli skratiti stvari.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako imate rješenje.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Obrana smatra da se tu radi samo o
12 razlici koja nije bitna, jer na jednom mjestu piše "dolje potpisani", a na
13 drugoj piše "navedeni". Ako je Tužilaštvo time zadovoljno, mi jesmo. Jer tu nema
14 nikakve bitne razlike. Nema potrebe da se ovo pitanje dalje ispituje.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zahvaljujem. Možete nastaviti gospodine
16 Harmon.

17 SVEDOK: Sad sam razumio na što ste mislili. Nisam razumio prvobitno.

18 G. HARMON: [simultani prevod]

19 P: Gospodine Čengiću, molim Vas, recite Pretresnom vijeću kakvi su bili
20 rezultati tog ispitivanja koje je bilo provedeno u Mjesnoj zajednici Rajlovac.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

- 1 O: Pa, većina je bila protiv izdvajanja mjesne zajednice.
- 2 P: U julu 1991. godine, u sklopu nastojanja da se riješi ovaj problem
3 koji je bio izbio u Mjesnoj zajednici Rajlovac, recite da li ste uputili poziv
4 gospodinu Krajišniku da Vam pomogne.
- 5 O: Ja sam prije toga bio uputio pisma svim ovim većim preduzećima koje
6 smo malo prije locirali ovdje - tu je radilo oko desetak hiljada radnika - da mi
7 daju oni mišljenje o ovome. I tu sam dobio negativan odgovor. Onda sam
8 zamolio... Ovde moramo imati u vidu da august koji je u nač... inače kod nas
9 avgust dan kad se koriste godišnji odmori, odnosno mjesec godišnjih odmora. I ja
10 sam zamolio gospodina Krajišnika da dođe, da o ovome razgovaramo, da mi pomogne
11 da riješimo ovaj problem, s obzirom na činjenicu da je veoma uticajan i da
12 živi... odnosno da su mu roditelji tamo. A ne znam da li je sad stalno bio tu u
13 to vrijeme kada je izabran za funkcionera, ali znao sam da je tu u mjesnoj
14 zajednici veoma uticajan.
- 15 P: Kako je i da li je on na neki način odgovorio na Vaš zahtjev?
- 16 O: Ja sam razumio gospodin Krajišnik je tih dana bio puno zauzet, ali je
17 ipak došao.
- 18 P: Da li ste se sastali s njim kako biste riješili problem s kojim ste
19 se Vi bili suočili?
- 20 O: Da.
- 21 P: Možete li opisati sucima kako je izgledao taj sastanak?
- 22 O: Gospodin Krajišnik je došao u moju kancelariju. Ona je bila na prvom
23 spratu. Tu smo popili kavu i ja sam po...počeo da iznosim problem. Vidio sam da
24
25
26
27
28
29
30

1 gospodin Krajišnik shvata za to, da je bio upoznat s tim problem. I na neku ruku
2 je stao uz predlagače. Nismo dugo razgovarali. Više se bavio gospodin Krajišnik
3 svojim ličnim problemom. Tražio je da dođe neko iz urbanizma da pita kako će
4 izvršiti legalizaciju svoje kuće. Ja sam ga pozvao da riješimo problem, ovaj
5 koji je bio, a gospodin Krajišnik je prešao to na rješavanje svog ličnog
6 problema.

7 P: Kada ste u odgovoru spomenuli da je on podržavao one koji su bili iza
8 tog prijedloga, možete li nam konkretnije reći na koji je to način on Vama rekao
9 ili izrazio?

10 O: Ah, teško se sjetiti posle 15 godina koje su to bile riječi koje je
11 on rekao. Nisam u potpunosti upamtio, ali smisao riječi je bio u tom smi...
12 onakav kakav je i ton bio pisma koje je upitio... uputio, ovaj... Boro Bjelica.
13 Ali ne mogu se sad sjetiti posle 15 godina tih riječi. Tada mi nisu baš te
14 riječi ni značile mnogo jer nisu dovodile ka rješenju problema, nego je ostalo
15 *status quo*.

16 P: Gospodine Čengiću, u vrijeme tog sastanka sa gospodinom Krajišnikom,
17 da li ste do tada već dobili rezultate ovog ispitivanja o kojem smo razgovarali
18 i koje je bilo provedeno?

19 O: Kako se sjećam, nisam ga.

20 G. HARMON: [simultani prevod] Zamoliti ću da se svjedoku dâ sljedeći
21 dokazni predmet.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, prije nego što
23 nastavimo, pogledao sam na pauzu.

24 G. HARMON: [simultani prevod] Možemo napraviti pauzu sada ili prvo
25
26
27
28
29
30

1 podijeliti ovaj dokazni predmet, a onda na pauzu.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda možemo to napraviti.

3 SEKRETAR: [simultani prevod] Ovo će biti dokazni predmet Tužilaštva
4 P358. To je članak "Šta da se radi sa Zabrdem" autora Ankice Posavljak; datum
5 dokumenta je februar 1992. godine.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Napraviti ćemo pauzu do 16.30h

7 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
8 ... Početak pauze u 16.02h
9 ... Sednica nastavljena u 16.34h

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.
11 Izvolite sestti.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim poslužiteljicu da uvede svjedoka.
13 Hvala.

14 G. HARMON: [simultani prevod] Dok čekamo da uđe svjedok, ona legenda
15 koja je išla uz kartu je pripremljena. Ja sam to dao mojim kolegama. Nadam se da
16 je i Vijeće dobilo.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, hvala. Ja sam ponovo pročitao
18 odgovor svjedoka koji se odnosio na željeznički depo, jer to nije bilo sasvim
19 jasno da li je on već u prvoj situaciji govorio o tom željezničkom kompleksu ili
20 o ovom drugom koji je u blizini. Međutim, ne mislim da se radi o nečem što je od
21 vitalnog značaja. Možete nastaviti, gospodine Harmon.

22 G. HARMON: [simultani prevod] Posljednji dokazni predmet koji je već
23 podijeljen, mislim da je to dokazni predmet Tužilaštva P388. Jesam li u pravu?

24 SEKRETAR: [simultani prevod] Da.

25 G. HARMON: [simultani prevod]
26 P: Gospodine Čengiću, pred Vama je dokazni predmet Tužilaštva. Mi tu imamo
27 prevod tog jednog članka koji je naslovljen "Što učiniti sa Zabrdem?". Da
28
29
30

1 stavimo taj članak u kontekst. Članak se pojavio u novogradskom *Oku* koje se
2 pojavilo u Sarajevu u februaru 1992. Je li tako?

3 O: Da.

4 P: Što se tiče ovog intervjua sa gospodinom Krajišnikom kojim ćemo se
5 baviti, mi ne znamo kada je do tog intervjua došlo, barem na osnovu onoga što je
6 sadržano u članku. Je li to tačno?

7 O: Tačno.

8 P: Dozvolite da skrenem Vašu pažnju na neke dijelove ovog članka. Vi ste
9 ranije spomenuli da ste zamolili gospodina Krajišnika da dođe u Novi Grad kako
10 bi Vam pomogao u rješavanju spora vezanog za ovo naselje Zabrđe. Dozvolite da
11 Vam sada pročitam jedan dio ovoga članka i intervjua sa gospodinom Krajišnikom.
12 Pritom mislim na zadnji odlomak u prevodu na engleski, na prvoj stranici. "U
13 kontaktu sa Ismetom Čengićem obećao sam da ću sve učiniti da to ne ide nasilnim
14 putem, nego da promjene budu izvršene onako kako je predviđeno Ustavom i po
15 odluci opština. Međutim, opština je napravila grešku jer to pitanje nije bilo
16 uključeno u dnevni red Skupštine. Nisu udovoljili prirodnom zahtjevu građana.
17 Mada su se svi stanovnici sa tog područja izjasnili za formiranje mjesne
18 zajednice."

19 Htio bih Vas sada pitati, gospodine Čengiću, na Vašim sastancima sa
20 srpskim predstavnicima, lokalnim srpskim predstavnicima, prije tog sastanka sa
21 gospodinom Krajišnikom, da li je bilo prijetnji nasiljem?

22 O: Nije bilo. Ovo se prvi put uvodi u dijalog nasilja. Ne znam zašto,
23 ali nije niko ranije pomenuo u bilo kojim razgovorima nasilje. Prvi put se

24

25

26

27

28

29

30

1 pojavljuje zvanično.

2 P: Da li je ovaj dio intervjua gdje gospodin Krajišnik kaže da su se svi
3 stanovnici s tog područja izjasnili za formiranje mjesne zajednice, da li je s
4 obzirom na informacije koje ste Vi imali na raspolaganju 8. jula, a i kasnijim
5 informacijama koje ste dobili putem onog ispitivanja stanovnika, recite, dakle,
6 da li ova njegova tvrdnja?

7 O: Prema onoj anketi koja je sprovedena, po ovim područjima očigledno da
8 ova tvrdnja nije tačna. Čak i da je, da nije sprovedena anketa koju sam ja
9 inicirao, 400 potpisnika nije... nisu svi stanovnici mjesne zajednice, gledajte
10 popis, pa ćete vidjeti da tu fali opet većina.

11 P: Gospodine Čengiću, Vi ste nam pričali o Vašim nastojanjima da se
12 riješi taj problem. Prvo ste izvršili tu anketu kako biste sami provjerili što
13 žele ljudi. Drugo, nazvali ste gospodina Krajišnika. Niste li također oformili
14 jednu komisiju da razmotri problem?

15 O: S obzirom na činjenicu da sve korake koje sam poduzeo nisu dali
16 rezultata, onda sam predložio odgo... o... svim strankama da daju po jednog svog
17 predstavnika da obiđemo teren i da vidimo možemo li opet u dijalogu sa
18 predlagačima riješiti ovaj problem. Delegaciju su sačinjavali predstavnici svih
19 parlamentarnih stranaka u opštinskoj Skupštini Novi Grad.

20 P: Da li je ta komisija došla do nekih rezultata koji su Vam pomogli da
21 riješite problem ili je i ona imala neuspjeha?

22 O: Ne. Ne, ništa se nije desilo. Jednostavno, predlagači nisu bili za
23 razgovor. Bili su pri svome da hoće da podijelimo mjesnu zajednicu, s tim što

24

25

26

27

28

29

30

1 nisu dali na uvid ni komisiji područje, osim grubo nabrajanih, odnosno kartu,
2 kako... kartu te mjesne zajednice, niti bilo kakvo šire objašnjenje u obliku
3 nekog bar kraćeg elaborata.

4 P: Htio bih da sada pređemo na sljedeći dokazni predmet. Riječ je o
5 jednom registratoru gdje imamo 11 presretnutih razgovora, kao i deklaraciju koju
6 nam je napravio svjedok. Ovo će biti dokazni predmet Tužilaštva 389. Da biste se
7 lakše orijentirali, časni Sude, vidjet ćete da imamo KID brojeve i zatim oznake
8 sa strane. Ja ću iskoristiti četiri presretnute poruke i upozoriti ću Vas koji
9 je broj uz koju poruku.

10 Gospodine Čengiću, vezano za ovaj konkretni dokazni predmet, recite da
11 li ste imali priliku da preslušate određeni broj tih presretnutih poruka u ova
12 prethodna dva dana?

13 O: Da.

14 P: Da li je od Vas zatraženo da pokušate da identifikirate glasove koje
15 ste čuli u tim razgovorima?

16 O: Da. U većini slučajeva sam to uspio.

17 P: Zamoliti ću Vas da pogledate u sam taj registrator. Tamo je
18 deklaracija i još dvije stranice koje su uz nju priložene. Da li ste to
19 pronašli?

20 O: Da. Ove sam razgovore prepoznao.

21 P: Ova deklaracija u kojoj se kaže da ste Vi preslušali sljedeće
22 presretnute telefonske razgovore i identifikirali glasove učesnika, da li je tu

23

24

25

26

27

28

29

30

1 i Vaš potpis, te datum 06.11.2004.?

2 O: Jeste, da.

3 P: Na drugoj i trećoj stranici ove deklaracije, da li se također u
4 donjem desnom uglu nalazi Vaš potpis?

5 O: Moj paraf, da.

6 P: Na stranicama 2 i 3 te deklaracije, zamoliti ću Vas da pogledate
7 njih, vidjet ćete i tamo jedan stupac koji se bavi identifikacijom glasa. Jeste
8 li Vi svugdje naveli imenom osobe čije ste glasove prepoznali u svakom
9 konkretnom razgovoru?

10 O: Ovde što je navedeno, sve sam prepoznao.

11 P: U redu. Molim da pogledamo presretnutu razgovor iza tabulatora broj
12 4, dokaznog predmeta 389. Molim da se pusti snimak.

13 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, ovaj presretnuti razgovor
14 traje 8 minuta i 8 sekundi.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ovo će biti prevedeno na francuski jezik
16 takođe kako bismo imali potpuni zapisnik.

17 [Sluša se presretnuti razgovor]

18 "Momčilo KRAJIŠNIK: Ma ja dole bio u Novom Gradu do kasno i, jebi ga. Pa
19 nisam mogao doći nikako, ovaj... prije. Tako, nisam se ni javlj'o.

20 Radovan KARADŽIĆ: Šta je dole? Kakvo je stanje dole?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa, znaš, ovaj... ono... skupština je tu.
2 Radovan Karadžić: Blokirana.
3 Momčilo Krajišnik: Nadglasavanje, preglasavanje. Blokirana potpuno.
4 Radovan KARADŽIĆ: Aha.
5 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa smo nešto dogovorili, oni bi htjeli odmah. Znaš ti
6 narod naš, pa.
7 Radovan KARADŽIĆ: Ja, ja.
8 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa smo dogovorili malo drugačije.
9 Radovan KARADŽIĆ: Malo sam smirio to stanje. Pa ima tu... nikad nisu...
10 ja se sjećam, kad sam ja bio pa poslije toga je to nastao neki razdor. Dosta
11 doprinio onaj Unković, ovaj tome. Ali bilo je i drugih.
12 Radovan KARADŽIĆ: Rek'o sam ti ja, čovječe to je... On je onako,
13 privatno se predstavlja kao dobar -
14 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, da. Ima, imaš ti... to si potpuno bio u pravu.
15 Radovan KARADŽIĆ: Nema, to su... .
16 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja moram da...
17 Radovan KARADŽIĆ: To su ličnosti, znaš, nepogodne ličnosti.
18 Momčilo KRAJIŠNIK: To je... prgave lič... ne prgave, i svašta ima o...
19 Radovan KARADŽIĆ: Isključive, tvrde.
20 Momčilo KRAJIŠNIK: Malo je problem, ali eto sve u svemu, da ti kažem...
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Radovan KARADŽIĆ: Ne...neotvorene za druge. Znaš, on ne može da zaprimi
2 u sebe neki novi stav koji mu se dopadne, ovaj... koji bi mu se dopao, tuđi
3 stav. Jebi ga.

4 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

5 Radovan KARADŽIĆ: To su siromašne ličnosti, znaš, on ostaje uzak na...
6 na sve što je oko njega.

7 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

8 Radovan KARADŽIĆ: Samo široke ličnosti mogu da...

9 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

10 Radovan KARADŽIĆ: ... da primaju u sebe i da se bogate.

11 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

12 Radovan KARADŽIĆ: Ovaj... to nije pravilno da budu njihovi stavovi, šta
13 ja znam.

14 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, da.

15 Radovan KARADŽIĆ: A, on to ne može.

16 Momčilo KRAJIŠNIK: Gde si sad?

17 Radovan KARADŽIĆ: U klinici.

18 Radovan KARADŽIĆ: Ovaj... juče smo navratili. Kako je prošlo gore to?

19 Radovan KARADŽIĆ: Ou, sjajno.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: Da?

21 Radovan KARADŽIĆ: Vidim, veliki publicitet dobilo. Jedino u *Oslobođenju*
22 nema ni slova, ali na svim naslovnim stranama i po *Borbi* i svuda.

23 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma ja. Bruka je kako ovo rade. To je...

24

25

26

27

28

29

30

1 Radovan KARADŽIĆ: Bruka, bruka. Nema... I oni će se jednog dana
2 probuditi i tu nema...
3 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha.
4 Radovan KARADŽIĆ: Nego, nego imam jedno, jedno... jedno malo
5 razočarenje. Ti ćeš mene dobro razumjeti u tom pogledu. Izgleda da je Milošević
6 otišao danas dole u... u... u... ovaj... Makedoniju. Hteo je da napravi jedan
7 korak ka ovoj... ka... e... e... platformi Izetbegović-Gligorov.
8 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.
9 Radovan KARADŽIĆ: I jebem mu mater, nekoj unutrašnjoj... ovoj... Ti me
10 razumiješ potpuno, je li?
11 Momčilo KRAJIŠNIK: Da. Šta ima?
12 Radovan KARADŽIĆ: Ovaj... meni sa njima je i... i za... i za njih i za
13 Bosnu. Dobro kažu ono... u... u... Bosni vi odredite... uredite vaš odnose kako
14 god hoćete, ali da izvjesnu međusobnu suverenost bi mogli da se jedni drugima da
15 garantuju i tako nešto. Pravo da ti... prosto da ti kažem, razočar'o sam se.
16 Otiš'o je dole na pregovore, na razgovore sa ovim Gligorovom. Ne znam da li će
17 oni dati...dat' saopštenje neko ili ne, ovaj... u tom pogledu. Ali, e jebi ga.
18 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro s ovim dole, ali ovim ovde?
19 Radovan KARADŽIĆ: Pa, mislim on... on je... on je očigledno... ako to
20 nije, ja mislim da su to njemu savjetovali e... Amerikanci, Englezi i Francuzi.
21 Ako neće da prihvate tako, onda će ovi da najebu. Alija, znaš jer Alije im je
22 pun kurac i Gligorova. Gligorov isto ne može, neće, neće Amerika da se zavadi
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sa Grčkom zbog Gligorova.

2 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja.

3 Radovan KARADŽIĆ: Neće da se zavadi sa Grčkom i onda su on... oni

4 spremni da se konsultuju. Evo vam manja Jugoslavija pod uslovom da e...

5 republike u...unutrašnje budu suverene jed... u odnosu, jedna u odnosu na drugu.

6 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja.

7 Radovan KARADŽIĆ: Naime, neku unutrašnju suverenost, u odnosu da se

8 suverenost veže za građane, narode i republike. Tako da se to podrazumjeva, ali

9 naravno preko građana i naroda. Međutim, mi to ne možemo da pristanemo nikako.

10 Ja sad ne znam kako ćemo mi sad u... u sukob sa Miloševićem?

11 Momčilo KRAJIŠNIK: Ništa. Lijepo.

12 Radovan KARADŽIĆ: Moraćemo sad u sukob sa Miloševićem.

13 Momčilo KRAJIŠNIK: Lijepo ćemo mi to... Nemoj se brinuti.

14 Radovan KARADŽIĆ: Ne znam. On je, ovaj... Jer ako Alija -

15 Momčilo KRAJIŠNIK: Jesi li se vidio s njim?

16 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. Ti znaš, ovaj... kad... kada nas dvojica

17 mislimo isto.

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

19 Radovan KARADŽIĆ: Ja i ti, da mislimo isto i kad govorimo i sve.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 Radovan KARADŽIĆ: Ovaj... ja sam gled'o taj nacrt i to, ovaj...
- 2 Momčilo KRAJIŠNIK: Valja li?
- 3 Radovan KARADŽIĆ: Pa, ovaj... ne valja utoliko što je to korak ka...
- 4 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja. Znam.
- 5 Radovan KARADŽIĆ: ...ka toj platformi. Ali sam shvatio da je u stvari
- 6 njemu su ovi, strani faktor mu je savetovao da Srbija u to... utoliko popusti,
- 7 pa ako Izetbegović i Gligorov ne prihvate, onda je Gligorov gotov jer je... jer
- 8 Grčka neće... Amerika neće, ovaj... da žrtvuje Grčku koja je vrlo važna dole na
- 9 Mediteranu. I Makedonija neće dobiti nikakvu nezavisnost. A Izetbegović će isto
- 10 tako će dobiti po nosu radi toga što... ako bude odbio to.
- 11 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja. Neće on odbiti.
- 12 Radovan KARADŽIĆ: Bojim se da neće odbiti.
- 13 Momčilo KRAJIŠNIK: Samo, možda bi ovi drugi možda odbili. Ali...
- 14 Radovan KARADŽIĆ: Bojim se da neće odbiti jer to je njemu veliki...
- 15 veliki ustupak...
- 16 Momčilo KRAJIŠNIK: Ne, ne.
- 17 Radovan KARADŽIĆ: ... da se... da se ta suverenost veže i za republiku,
- 18 ovaj... pored građana, naroda i republika. Da se veže i za republiku to je... to
- 19 je vrlo sumnjivo. A jer je to... to je njemu izlaz, on to... on će to objeručke
- 20 prihvatiti jer mu je... jer mu je u osnovi to vraćanje na neku njegovu poziciju.
- 21 A, ovaj... a ako bi odbio, onda bismo mi bili na konju.
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 Momčilo KRAJIŠNIK: Neće odbiti, kak'i.

2 Radovan KARADŽIĆ: A ako bi odbio onda smo mi

3 Momčilo KRAJIŠNIK: Neće...

4 Radovan KARADŽIĆ: ... onda bismo mi bili na konju.

5 Momčilo KRAJIŠNIK: ...ma samo malo više neg' što su imali, to je odlično

6 njemu.

7 Radovan KARADŽIĆ: Da. Ne, ne znam. Ako... ako bi odbio, e, mi onda imamo

8 kod strana...

9 Momčilo KRAJIŠNIK: Nemoj da se mi sekiramo. Vidjećemo. Nek to ide svojim

10 tokom.

11 Radovan KARADŽIĆ: Ma, nasekirao sam se u pičku materinu. Mi moramo u...

12 u... onda otvoreno ići...

13 Momčilo KRAJIŠNIK: Ne, ne. Naći ćemo mi izlaz. Nemoj s' ti to brinuti,

14 bolan.

15 Radovan KARADŽIĆ: Ma kako se neću brinuti ako prihvati?

16 Momčilo KRAJIŠNIK: Ha?

17 Radovan KARADŽIĆ: Kako ćeš naći izlaz ako prihvati?.

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma mi svoj pos'o radimo. Nemoj se ti to brinuti...

19 Radovan KARADŽIĆ: Jer, vidi...

20 Momčilo KRAJIŠNIK: ...unutar toga, čvrste, znaš...

21 Radovan KARADŽIĆ: Ako... ako prihvati, onda ti ne možeš... onda će

22 stranci da vrše pritisak na nas. A ako odbije, onda... onda su svi... sve naše

23 akcije potpuno opravdane, sto posto opravdane. Međutim, ne... ne... nije problem

24 sa regionalizacijom u smislu unutrašnjeg uređenja republike, nego...

25 Momčilo KRAJIŠNIK: Znam.

26

27

28

29

30

1 Radovan KARADŽIĆ: ...nego naši planovi onda padaju u vodu...

2 Momčilo KRAJIŠNIK: Znam.

3 Radovan KARADŽIĆ: ... jer će ti reći: Šta hoćeš? Evo ti Bosna prihvata
4 državnu organizaciju.

5 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

6 Radovan KARADŽIĆ: Ako je... ako on ima svoju suverenost u odnosu na...
7 na Srbiju i na druge, odnosno međusobno ako su... ako garantuju suverenost. I to
8 je sad veliki problem, znaš, jer svijetu je stalo da se očuva okvir Jugoslavije,
9 ali da ne bude komunistička tvorevina, nego da bude demokratska Jugoslavija.
10 Stalo im je... ovim strancima je stalo da... da Bosna ne bude islamska, da ne
11 bude islamska republika.

12 Momčilo KRAJIŠNIK: Da.

13 Radovan KARADŽIĆ: I mogu ti reći, ovaj... da sam se strašno razočarao u
14 ovom. Ovo oko Jugoslavije je odlično, ali tu sam se razočarao što je Milošević
15 tu... napravio taj korak ka... ka Izetbegoviću i Gligorovu. Međutim, stekao sam
16 utisak - nisam mogao potpuno otvoreno o tome da govorim jer... ovaj - stekao sam
17 utisak da je to... da su mu to savjetovali Englezi, Francuzi i Amerikanci da taj
18 ustupak napravi. Pa ako ovi odbiju, onda su oni u pički materinoj. I ako odbiju
19 a ne... Hrvatska, ako odbije šlemove, ona je u pički materinoj. Tu... tu Babić
20 jede govna. I Babića ćemo morati da stisnemo dole. Pisaćemo i njegovim ljudima
21 dole da on vodi opasnu politiku. Mora se prihvatiti Vanceova... Vanceova... za
22 tamo. Za Bosnu ne može, ali za tamo mora da se prihvati. Eto ti sad. Sad ti
23 misli o tome, a ja mislim da... da si ti mene potpuno razumio.

24 Momčilo KRAJIŠNIK: Potpuno, potpuno.

25

26

27

28

29

30

1 Radovan KARADŽIĆ: Moj... moju brigu si ti potpuno razumio. Mislim, jebi
2 ga, krvariš, radiš godinu i po dana nešto, i onda ti u jednom trenutku, ovaj...
3 e... on napravi takav ustupak. I ja razumijem da je to pritisak i... ovaj... i
4 da je to vođenje politike, da je to pritisak ovih stranih sila. Mislim da u ovom
5 trenutku Engleska, Francuska i Amerika vode igru, jer oće Njemačku da dovedu u
6 teškoće. A -

7 Momčilo KRAJIŠNIK: Samo se mi ne smijemo uzdati u to da neko neće nešta.
8 Moramo znati šta mi hoćemo.

9 Radovan KARADŽIĆ: Ne, ali problem je u tome ako prihvati.

10 Momčilo KRAJIŠNIK: A ja. Prihvatiće sigurno. Obadvojica. Nemaju oni
11 izlaza, bolan, ni jedan.

12 Radovan KARADŽIĆ: Ma znam. Ali, jebi ga. Onda nama ne odgovara ako
13 sjednu...

14 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma znam. Tu je problem.

15 Radovan KARADŽIĆ: Prihvatio je i skupo se prodao.

16 Momčilo KRAJIŠNIK: Znam.

17 Radovan KARADŽIĆ: Skupo se prodao.

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Znam.

19 Radovan KARADŽIĆ: Skupo se prodao i... i to ti je onda dominacija i u
20 Jugoslaviji i u Bosni.

21 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma ja. Znam.

22 Radovan KARADŽIĆ: I u samoj Bosni, a i u Jugoslaviji.

23 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma šta ti je, bolan? Pa znaš što znači to. Jooj,
24 joooj meni.

25 Radovan KARADŽIĆ: Ne znam. Mi ćemo morati... mi ćemo morati svoju po
26
27
28
29
30

1 cijenu razlaza s Miloševićem. Nema druge.

2 Momčilo KRAJIŠNIK: A reci ti meni, ovaj... imaš li ti danas plan da mi

3 malo sjednemo?

4 Radovan KARADŽIĆ: Pa morali bismo sjesti. Ja sam čuo da ti si sutra

5 mislio da se nešto...

6 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma nije.

7 Radovan KARADŽIĆ: Reče mi Milan, oko, oko privrednika?

8 Momčilo KRAJIŠNIK: Ne, to sam rekao njima ovo drugo. Mislio sam danas

9 malo da sjednemo, ovaj...

10 Radovan KARADŽIĆ: Važi.

11 Momčilo KRAJIŠNIK: Malo da se malo sastanemo. Pa ne znam kad planiraš.

12 Ja imam nekakav sastanak ovde, al' ovaj...

13 Radovan KARADŽIĆ: Kad imaš ti?

14 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa, šta ja znam. Možemo mi... ja i ti... kad sjednemo

15 tamo da ti odmoriš se mamu. Tamo iza četir'-pet sati, onaj...

16 Radovan KARADŽIĆ: Dobro, važi. Može.

17 Momčilo KRAJIŠNIK: A, ajde, pa čućemo se onda.

18 Radovan KARADŽIĆ: Važi.

19 Momčilo KRAJIŠNIK: Razmišljaćemo."

20 G. HARMON: [simultani prevod]

21 P: Gospodin Čengiću, ovo je presretnuti razgovor od 26. decembra 1991.

22 godine. Gospodin Krajišnik na prvoj stranici engleske verzije kaže da je on

23

24

25

26

27

28

29

30

1 bio u Novi Gradu do kasno. Želio bih da sada pređemo na sledeća dva dokazna
2 predmeta.

3 G. HARMON: [simultani prevod] Molim Sekretarijat da se dodeli broj 390
4 dokumentu koji ima ERN broj 00707977 i da se 391 broj da dokumentu sa ERN brojem
5 00707976.

6 SEKRETAR: [simultani prevod] Ta dva dokumenta će dobiti odgovarajući
7 broj, gospodine Harmon.

8 G. HARMON: [simultani prevod] Hvala. Molim da se svedoku istovremenu
9 daju oba dokazna predmeta.

10 P: Gospodine Čengiću, ovi dokumenti su ovde razdeljeni po sudnici. Želim
11 da Vam skrenem pažnju na oba dokazna predmeta. Znam da su Vam oni poznati. Molim
12 Vas da najpre pogledate dokazni predmet 390. Ovo je pismo upućeno Vama. Na
13 drugoj stranici stoji datum 27. decembar 1991. godine. Želeo bih da Vam postavim
14 nekoliko kraćih pitanja o ovom dokumentu. Da li možete da idetifikujete bilo
15 koji od potpisa koji se vide na kraju ovog pisma, a koji se nalaze ovde pod
16 naslovom: "Opštinski odbor SDS, Klub odbornika"?

17 O: Mijatović, predsednik Kluba odbornika Općine Novi Grad.

18 P: Gospodine Čengiću, na ovom istom dokumentu na prvoj stranici je, u
19 gornjem delu, iznad onoga kome je upućeno, rukom je napisano 30.12.1991. Da li
20 vidite to?

21 O: Da.

22 P: Da li znate čiji je to rukopis?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Imao sam običaj na dokumentaciju staviti datum prijema te
2 dokumentacije. To je moj potpis... moj rukopis.

3 P: U ovom pismu, a u suštini u ovom pismu se iznosi jedna žalba i
4 delimično se navode razlozi žalbe. U poslednjem paragrafu engleske verzije na
5 prvoj stranici: "Neuvrštavanje u dnevni red inicijative građana oko izdvajanja i
6 formiranja Mesne zajednice Rajlovac 1".

7 Na drugoj stranici engleske verzije u poslednjem paragrafu stoji:
8 "Ukoliko ostavite isto stanje, želimo Vas obavestiti da će naš narod, radi
9 zaštite svojih interesa. formirati svoju srpsku skupštinu i samo njene odluke
10 provoditi i poštovati."

11 Molim da ovaj dokument uporedite sa dokaznim predmetom broj 391 - dakle
12 to je sledeći dokazni predmet - kao što se ovde vidi u dnu ovog dokumenta stoji
13 datum 23. decembra 1991. godine", a predmet je predlog za opoziv predsednika
14 Skupštine opštine Novi Grad, Sarajevo.

15 Skrenuću Vam pažnju na dve stvari u ovom pismu. Najpre, ovde imamo u
16 gornjem desnom uglu pečat gde stoji: "Primljeno 27. decembar 1991. godine." Da
17 li je to datum kada je Skupština Opštine Novi Grad Sarajevo primila ovaj
18 dokument?

19 O: Jeste. To je zvanični pečat opštine.

20 P: U dnu dokumenta ima ovde jedan potpis. Recite da li je to Vaš potpis.
21 Stoji: "Primio 31. decembra 1991."

22 O: Da.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da ovo sada stavimo u odgovarajući kronološki red: koji od ova dva
2 dokumenta 390 ili 391, koji ste najpre primili?

3 O: Ovaj koji na vrhu desne strane piše 30.12.1991.

4 P: To je dokazni predmet Tužilaštva 390 koji ste prvo dobili?

5 O: Da.

6 P: Uprkos Vašim naporima da se reši ova situacija po pitanju Mesne
7 zajednice Rajlovac, recite nam da li je zaista taj problem i bio rešen?

8 O: Nije bio riješen i znali su... SDS je znao da nije bio riješen i da
9 je bilo nemoguće riješiti problem zbog toga što Skupština Opštine nije zvanično
10 dobila dokumentaciju koju je tražila. To je karta i obrazloženje za izdvajanje.
11 Ovde bi Vam ipak, gospodo sudije, dao na pozornost ovaj isti dopis. Nema u vrhu
12 pečata opštinskog. Ovaj dokument, znači, nije išao redovnom procedurom, nego je
13 meni direktno uručio tajnik, a on je bio predstavnik SDS-a.

14 P: Kada kažete, gospodine Čengiću, "ovi dokumenti", da li mislite na
15 dokazni predmet Tužilaštva 390 ili pak 391?

16 O: Ovo pismo, s razlozima, bez potpisa.

17 P: Dakle, to je dokazni predmet Tužilaštva 390, zar ne?

18 O: Ja taj broj ovde nemam. Ja ne znam -

19 P: Oprostite. Ja sam napravio grešku. Vi biste pred sobom trebali da
20 imate dva dokumenta, gospodine Čengiću.

21 O: Imam dva dokumenta.

22 P: Jedan je dokument koji ima broj 391, a drugi ima broj 390. Možda bi
23 poslužitelj mogao da pomogne svedoku.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Čengiću, dokument gde ima
2 spisak sa 20 potpisa je dokument 391.

3 SVEDOK: Gde to piše? Gde piše? Ja ne vidim da negde piše.

4 G. HARMON: [simultani prevod]

5 P: Pomoći ću Vam malo drugačije. Broj nije naveden na tom dokumentu
6 zapravo. 391 ima ERN broj u vrhu.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možda bi svedok mogao da pogleda
8 original, i onda bismo imali jasnu razliku. 391, naime, na pola te stranice
9 imamo potpise. Imamo 20 potpisa. To je dokument koji upravo sada gledamo. Molim
10 da pokažete original na B/H/S-u. Da, to je taj. To je 391. Molim da se sada
11 koncentrišete na taj dokument.

12 Izvolite, nastavite.

13 G. HARMON: [simultani prevod]

14 P: Gospodine Čengiću, rekli ste da jedan od ovih dokumenata nije bio
15 primljen na uobičajeni način. Koji od ovih dokumenata nije bio primljen na takav
16 način? Ovaj sa 20 potpisa?

17 G. HARMON: [simultani prevod] To je 390.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, to je 390 na kojem imamo pečat,
19 imamo dva potpisa u dnu, datum 27.12.1991. Izvolite, nastavite.

20 G. HARMON: [simultani prevod]

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Vrlo kratko, gospodine Čengiću, kad je reč o dokaznom predmetu
2 Tužilaštva 391 - dakle to je predlog za Vaš opoziv - da li ste bili opozvani?

3 O: Nisam.

4 P: Pređimo sada na sledeći presretnuti razgovor. Časni Sude, to je
5 tabulator 7.

6 G. STEWART [simultani prevod] Mi prelazimo sada na sledeći presretnuti
7 razgovor, ali nijedno pitanje nije postavljeno u vezi sa prethodnim. Mi smo
8 slušali te razgovore u trajanju više od pet minuta, ali nijedno pitanje nije
9 postavljeno svedoku, tako da se pitamo u čemu je bila svrha tog presretnutog
10 razgovora i zašto smo imali da ga slušamo ako se svedoku ne postavljaju pitanja
11 s tim u vezi.

12 G. HARMON: [simultani prevod] Moj odgovor je sledeći: presretnuti
13 razgovor koji smo upravo saslušali je od 26. decembra i to je razgovor u kojem
14 gospodin Krajišnik kaže da je bio u Novom gradu cele noći. I on tu govori o
15 problemima. Mi zatim imamo dva pisma iz otprilike istog vremenskog perioda koja
16 su upućena gospodinu Čengiću. U jednom se iznosi žalba i preti se da će se
17 osnovati srpska opština, a drugo pismo je pismo u kojem mu se preti da će on
18 biti opozvan sa dužnosti. Veće će, naravno, izvući svoje zaključke iz ova tri
19 dokazna predmeta.

20 G. STEWART [simultani prevod] Časni Sude, ali još uvek ne mogu baš da
21 razumem. Svedok nije učestvovao u razgovoru, u ovom presretnutom razgovoru, tako
22 da to nema nikakve direktne veze sa njime. Nije mu uopšte postavljeno pitanje o
23 tome, tako da to nema nikakve veze sa ovim svedokom. Mi smo već ranije rekli da,
24 ukoliko se od nas traži da se složimo da je to glas gospodina Krajišnika ili

25

26

27

28

29

30

1 nekog drugog, da mi nećemo imati nekih većih poteškoća po tom pitanju. I
2 presretnuti razgovori sami za sebe govore, ali nema razloga da se to predočava
3 svedoku i da se ti presretnuti razgovori nude na usvajanje u spis tokom njegovog
4 svedočenja.

5 [Sudije većaju]

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, Pretresno veće ovo
7 razume na sledeći način: ovo je presretnuti razgovor koji je jedan od više
8 presretnutih razgovora, a u kojima je svedok identifikovao veći broj razgovora,
9 ako ne i sve. Nije sve, ali makar više učesnika u razgovoru je identifikovao.
10 Pretresno veće shvata da slušanje presretnutih razgovora gde je svedok
11 identifikovao glasove gospodina Karadžića i gospodina Krajišnika, da je slušanje
12 tih presretnutih razgovora u svrhu toga da Pretresno veće bolje razume druge
13 dokumente koje će gospodin Harmon ponuditi na usvajanje i da se nad time manje-
14 više ističe vrednost presretnutog razgovora, telefonskog razgovora, a u vezi sa
15 događajima u Mesnoj zajednici Rajlovac. Pretresno veće je viđenja da je ovo
16 prihvatljivo.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Da li onda možemo da dodamo još nešto? Da
18 li je zaista potrebno da se sluša ceo ovaj presretnuti razgovor u kojem se
19 govorilo i o mnogo više od onoga što je gospodin Harmon hteo da nam predoči?
20 Zapravo je transkript na engleskom i francuskom, kada je reč o njegovoj
21 vrednosti, značajno umanjen samim time što se ne razume tekst jer ovde stalno
22 imamo prekide u razgovoru između osoba koje govore. I to zapravo nema nikakve

23
24
25
26
27
28
29
30

1 vrednosti za nas. I pretpostavljam da će za one koji slušaju francusku verziju
2 prevoda, kao i za nas koji slušamo englesku, zaista biti teško da razumemo
3 ovakav presretnuti razgovor. Zaista se pitam u čemu je potreba slušanja ovakvih
4 presretnutih razgovora koji toliko traju.

5 G. HARMON: [simultani prevod] Ovaj razgovor se konkretno odnosi na ono o
6 čemu govori svedok u vezi sa Mesnom zajednicom Rajlovac. No, da odgovorim na ono
7 što je rekao gospodin Stewart: kao što vam je poznato, jedan od delova optužnice
8 je zapravo navod da postoji bliska veza između ove dve, odnosno da je gospodin
9 Krajišnik imao izvesna ovlašćenja i moć. Konkretno, na četvrtoj stranici
10 engleskog transkripta gospodin Karadžić kaže: "Da, da, da. Znaš da mi mislimo
11 isto." Krajišnik odgovara na to: "Da". Dakle potvrđuje reči gospodina Karadžića.

12 Dakle, ovde ima još nekih drugih stvari koje su relevantne. Mislim da je
13 bitno da čujete kako su oni govorili, kakav je bio ton njihovog razgovora. I
14 konkretno, kada je reč o ovom našem svedoku, svedok je govorio o onom delu koji
15 se navodi na prvoj stranici transkripta gde se pominje da je gospodin Krajišnik

16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bio u Novom gradu u vreme kada je on primio ova pisma. Ali slušanje presretnutih
2 razgovora u potpunosti jeste važno za Pretresno veće jer Veće na taj način može
3 da dobije informacije koje se odnose i na druge delove optužnice.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, govorite sada o jednom delu
5 presretnutog razgovora, a ne o optužnici pretpostavljam, kao što ste rekli.
6 Dakle, jedan deo presretnutog razgovora je direktno relevantan za svedočenje
7 ovog svedoka, a druge delove presretnutog razgovora ste želeli da čujemo kako
8 biste skrenuli pažnju Pretresnog veća i na te delove razgovora koji je, kako
9 kaže svedok, vođen između gospodina Karadžića i gospodina Krajišnika.

10 G. HARMON: [simultani prevod] Da.

11 G. STEWART [simultani prevod] Ali, na taj način je delimično odgovoreno
12 na ovo pitanje, a to je zapravo u čemu je ovo povezano s ovim svedokom. I
13 odgovor je zapravo da nema nikakve veze. Da Vam je, recimo, konkretno bilo
14 rečeno: nema nikakve veze sa svedokom, ali jednostavno bismo želeli u ovom
15 trenutku da to saslušamo kako bi Pretresno veće to čulo i kako bi to bilo
16 uvršteno u spis, onda bi nam bilo jasno o čemu se radi. Ali, nemojmo se sada
17 zavaravati da ovo ima bilo kakve veze sa ovim svedokom. Mi smo ovo već imali u
18 mnogo, mnogo navrata u ovom predmetu. I pokrećemo pitanje da li bi možda bilo
19 bolje, ukoliko Pretresno veće želi da ponudi čitav niz presretnutih razgovora.
20 Kako će to uopšte biti razumljivo bilo kojoj osobi koja kasnije to bude čitala?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Jer, kako će neko kasnije moći da na bilo koji način razume ono što mi ovde
2 imamo u presretnutim razgovorima?

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ono što ima smisla, a ono što nema
4 smisla, ponekad se tek kasnije može zaključiti kada imamo celokupne dokaze. Nama
5 je sada jasno da gospodin Harmon deo ovog transkripta povezuje sa dokazima,
6 iskazom koji ne potiče od ovog svedoka. Ali, gospodin Harmon u izvesnoj meri
7 može, zapravo, da koristi vreme koje mu je dodeljeno i to upravo na onakav način
8 kakav on to želi. I ja dopuštam gospodinu Harmonu da nastavi. Mi smo ovo sada
9 razjasnili.

10 G. STEWART [simultani prevod] Ali ja sam jasno stavio do znanja kad sam
11 rekao da to nema smisla. Neću da kažem da u opštem kontekstu svih dokaza
12 konkretni razgovor neće imati nekog smisla, ali ja jednostavno pokrećem
13 praktično pitanje. Zaista se pitam tko će moći da izvuče bilo kakav smisao iz
14 čitavog niza transkripta gde nema nikakve pauze između toga tko kad govori.
15 Dakle, imamo stalno istog prevodioca koji stalno govori, i to ide, ide, ide u
16 transkriptu. To je jedan niz bez prekida.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pretresno veće Vas razume, prima k
18 znanju Vaše primedbe. Jasno je da možda neće baš uvek biti jasno tko kad govori,
19 ali istovremeno iz iskaza je jasno, izuzev u kojem trenutku je šta rekao, da je
20 ovde razgovor između dve osobe koje su identifikovane. I predmet razgovora nam
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je jasan, iz transkripta.

2 G. STEWART [simultani prevod] Moj klijent kojem se ovde sudi za genocid
3 i druge zločine, ono što on kaže bi trebalo da bude pažljivo odvojeno od onoga
4 što kaže netko drugi. Vi kažete da ovde imamo dve osobe koje govore. To
5 jednostavno nije dovoljno. Potrebno je da apsolutno bude jasno u transkriptu tko
6 šta govori jer inače se užasno gubi na vremenu ako u javnom transkriptu nemamo
7 jasno naznačeno šta je rekao gospodin Krajišnik, kome se sudi i šta je rekla
8 neka druga osoba.

9 [Sudije većaju]

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Iako se ne može reći da svaki dio teksta
11 se može odmah pridati jednom od govornika, to ne znači da je razgovor između ova
12 dva gospodina nešto što nema nikakvu dokaznu vrijednost. Ako kažete da je
13 dokazna vrijednost razgovora u kojem je jasno tko govori šta, Veće, a tu se
14 slažem s vama, to ne znači da ako nije sasvim jasno tko govori šta u nekom
15 drugom razgovoru da dokazna vrijednost takvog razgovora i transkripta takvog
16 razgovora nije nikakva.

17 Gospodine Harmon, možete nastaviti.

18 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, pustiti ću još jednu
19 presretnutu poruku. To je ona pod brojem 7. Taj presretnuti razgovor traje 3
20 minute i 56 sekundi, a razgovor je od februara 1992. godine. Molim Vas,
21 poslušajte to.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Sluša se presretnuti razgovor]
2 "Momčilo KRAJIŠNIK: Tako mrtav da nemaš pojma.
3 Radovan KARADŽIĆ: Šta je, odmar'o se, je l' ?
4 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma nije. Im'o sam... Otiš'o dole u Reljevu, pa dole
5 ljudi. Ima fantastična je, znaš, ideja. Ima jedno veliko područje. Oće da
6 formiraju opštinu Rajlovac nekadašnju kao što je bila, znaš.
7 Radovan KARADŽIĆ: Aha.
8 Momčilo KRAJIŠNIK: To je jedno veliko područje. Pa onda sad ljudi hoće
9 da sa njima sjedneš. I ost'o sam dugo. I trebao ići na Ustavnu komisiju, pa sam
10 zamolio Miloša da ode on, ne mogu. Miloša Savića.
11 Radovan KARADŽIĆ: Naša ustavna?
12 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha. Pa je otišao on da vidi to malo. Uglavnom
13 dogovorili smo se. I ja reko da vidim šta ima kod tebe.
14 Radovan KARADŽIĆ: Aha, vidiš, to je dobro. Trebali bismo nešto još o
15 ovim savetovati. Bio sam, ovaj... sinoć dole do Branka, ali ga nisam naš'o, nego
16 sam neke druge naš'o. Pa je sad on doš'o kod mene.
17 Momčilo KRAJIŠNIK: Koji Branko?
18 Radovan KARADŽIĆ: Simić.
19 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha. A dole si bio?
20 Radovan KARADŽIĆ: Je. Jesam dugo sam ost'o. Do 3.00h. U 3.00h sam doš'o,
21 ustvari. Do 1.00h ost'o.
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Momčilo KRAJIŠNIK: A, nisi nikoga naš'o, je l'?

2 Radovan KARADŽIĆ: Jesam, ali nije... nisam Branka.

3 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha. A Branka nisi naš'o? Nisi otiš'o još?

4 Radovan KARADŽIĆ: A druge sam našao.

5 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha.

6 Radovan KARADŽIĆ: To je bilo... bilo je vrlo zanimljivo i korisno.

7 Momčilo KRAJIŠNIK: Je l'? E, baš mi je drago.

8 Radovan KARADŽIĆ: Još radikalnije i tako.

9 Momčilo KRAJIŠNIK: Baš mi je drago da je... da je u redu.

10 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

11 Momčilo KRAJIŠNIK: A znači, a Branko ti nije tu, je l'?

12 Radovan KARADŽIĆ: Eto, sad je, evo, doš'o kod mene.

13 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha. E, pa lijepo.

14 Radovan KARADŽIĆ: A-hm.

15 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro, trebate se to dogovoriti i posavjetovati.

16 Radovan KARADŽIĆ: Da, treba.

17 Momčilo KRAJIŠNIK: Šta ima drugo novoga?

18 Radovan KARADŽIĆ: Nema ništa drugo.

19 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro, to je najvažnije. Je l'?

20 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. To je najvažnije. To je... to je danas,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ovaj... br... pa će mislim biti mnogo značajnije i -
2 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro. Ajde, sutra ćemo se vidit. Samo, reko', da
3 čujem je l' ima šta, šta ima novoga.
4 Radovan KARADŽIĆ: Važi. Šta imamo sutra?
5 Momčilo KRAJIŠNIK: Ha?
6 Radovan KARADŽIĆ: Šta imamo sutra?
7 Momčilo KRAJIŠNIK: Ništa. Sutra ćemo ponovo čuti da vidimo samo da
8 vidimo... Ovaj... ja ću sutra malo moram se opredijelit za ono Vijeće opština,
9 pa ćemo naći nekakav modus. Al' ja mislim da mora, ako budu pristale... Jer
10 vidiš, ne znam šta onaj Barač, Bakrač... pa kako se? Barač?
11 Radovan KARADŽIĆ: Ja?
12 Momčilo KRAJIŠNIK: Ovaj... jesi sluš'o ga?
13 Radovan KARADŽIĆ: E... iz Zenice onaj?
14 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja.
15 Radovan KARADŽIĆ: Ma ništa. Lupeta.
16 Momčilo KRAJIŠNIK: Ne, ne. Ovako kaže: izaće one, al' kaže zato što se
17 promijenila, kaže, ta pitanja.
18 Radovan KARADŽIĆ: Pa one... oni mijenjaju.
19 Momčilo KRAJIŠNIK: Ha?
20 Radovan KARADŽIĆ: Oni mijenjaju svog -
21 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma nije mi jasno to.
22 Radovan KARADŽIĆ: Vidjećemo se, kad... kad se vidimo, popričaćemo.
23 Momčilo KRAJIŠNIK: Ajde, dobro. Pozdravi Branka.
24
25
26
27
28
29
30

1 Radovan KARADŽIĆ: Važi.

2 Momčilo KRAJIŠNIK: Važi.

3 Radovan KARADŽIĆ: Prijatno."

4 "Momčilo KRAJIŠNIK: Radovane?

5 Radovan KARADŽIĆ: E?

6 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma Nikola reče da će, ovaj... da dođemo kaže gore.

7 Al' to je takva magla. Ja mislim on je poš'o ovamo, al' neće on moći doći.

8 Radovan KARADŽIĆ: A gdje da dođe?

9 Momčilo KRAJIŠNIK: A, je l' on s tobom razgovarao sad?

10 Radovan KARADŽIĆ: Ma, jeste. Ja sam rek'o da on vidi s tobom. A ne znam

11 šta večeras imamo li mi da, da...

12 Momčilo KRAJIŠNIK: Nema ništa. Ja sam mislio, on nešto kaže, da ti rek'o

13 da treba on doć'!

14 Radovan KARADŽIĆ: Ne, ne. Ja sam reko da on vidi s tobom da... da...

15 Momčilo KRAJIŠNIK: Nema razloga!

16 Radovan KARADŽIĆ: Ja kažem da vidim samo šta ćemo da radimo.

17 Momčilo KRAJIŠNIK: A, ja. Nema razloga, brate mili Ja sam, on mene nešto

18 pita, nešto kaže da se nađemo. Ja mislio nešto, boga mi, vanredno!

19 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: Ali on izgleda nije. Neće on to moći doći. Jer da ti

21 kažem ovde je strašna magla.

22 Radovan KARADŽIĆ: A gdje bi on htio? Ovde kod mene da dođe?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, da. A zar nisi se ti s njim dogovorio?

2 Radovan KARADŽIĆ: Ma, ne. Ja sam reko da se on s tobom dogovori da li

3 ima o čemu, da se vidi koncepcija ta.

4 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma ništa...

5 Radovan KARADŽIĆ: Ah?

6 Momčilo KRAJIŠNIK: To je...? Što si ti radio moramo i sutra, nije to...?

7 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. Da, da.

8 Momčilo KRAJIŠNIK: Ali evo, to sam ja mislio da ti kažem, pa rek'o da ne

9 mogu doći zbog toga što je to magla strašna.

10 Radovan KARADŽIĆ: Jesi slušao vijesti?

11 Momčilo KRAJIŠNIK: Jesam.

12 Radovan KARADŽIĆ: Ma, jesi vidio šta su...?

13 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, ne znam šta je ono, baš mi ono za nezavisnost...

14 Radovan KARADŽIĆ: Da, ali oni su za, ovaj... za promjenu pitanja za

15 triju stvari, tronacionalne, odnosno tri su entiteta i tako dalje.

16 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, dobro je ono.

17 Radovan KARADŽIĆ: I traže državljanstvo od Hrvatske.

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Da, da.

19 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: To je super! A je l' to cijela? Svi Hrvati znači, je

21 l' tako?

22 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

23 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa ona će tražit vjerovatno Skupštinu?. Što će

24 tražiti?

25

26

27

28

29

30

1 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. Pa ja i mislim... pričaćemo. Ja sam...

2 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro. Ajde onda...

3 Radovan KARADŽIĆ: Važi.

4 Momčilo KRAJIŠNIK: Da ti kažem, molim te. Ovaj... meni je jako žao ako

5 je on pošao.

6 Radovan KARADŽIĆ: Da.

7 Momčilo KRAJIŠNIK: Ali, ne znam ako dođe, pa bezveze da se nađemo. To je

8 njemu sad palo napamet, znaš.

9 Radovan KARADŽIĆ: Da.

10 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa, ništa. Boga mi, rek'o, pa sad sam sa njim

11 razgovarao, a on ništa ne kaže.

12 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

13 Momčilo KRAJIŠNIK: A on je to malo uveličao. Al' da ti kažem, jedva

14 čekam da sam u kući, po ovoj magli, to je strašno-

15 Radovan KARADŽIĆ: Ja. Sad ću ja njemu reći ako je on pošao, nek...

16 Momčilo KRAJIŠNIK: Nije. Zvao sam ja njega kući.

17 Radovan KARADŽIĆ: Nije došao još?

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Nema ga. A neće on ni moći doći. Moja tetka je taksi

19 platila kaže: pa nisam znala šta da radim.

20 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

21 Momčilo KRAJIŠNIK: E?

22 Radovan KARADŽIĆ: Dobro.

23 Momčilo KRAJIŠNIK: Uglavnom, da se ne sastajemo. Sutra ćemo se vidjeti.

24 Radovan KARADŽIĆ: Dobro, važi. Ako on dođe, nek popiju kafu i gotovo, pa

25 sutra ćemo, važi.

26

27

28

29

30

1 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa, da.

2 Radovan KARADŽIĆ: Ajd' prijatno."

3 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, prije nego što nastavim s
4 pitanjima koja su vezana za ovaj presretnuti razgovor, primijetio sam vezano za
5 prijevod: pogledajte na stranici 60, red 20, ima više riječi nego u onom
6 prijevodu koji smo mi predali. I ja ću zamoliti da ponovo saslušaju. Govorim
7 sada konkretno o trećoj kućici s vrha na prvoj stranici gdje on kaže: "On ide u
8 Reljevo. Znači, tamo su ljudi?" I tako dalje. Dakle, ako pogledamo na stranu 60,
9 red 20, vidjet ćete da je prijevod nešto drugačiji, da je tu dodana riječ
10 fantastično. Moraću to još provjeriti, ovaj prijevod. Jer ako ovo nije
11 kompletno, ja ću predati novi dokument. Ali ako i jest, ja ću u svakom slučaju
12 sada postaviti pitanje.

13 G. STEWART [simultani prevod] Časni Sude, želimo primijetiti da se tu
14 radi o dva razgovora. Na jednom mjestu stoji "nastavak".

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi biste htjeli da se to razjasni?

16 G. STEWART [simultani prevod] Da.

17 G. HARMON: [simultani prevod]

18 P: Da Vas sad pitam nešto gospodine Čengiću. Ovo je razgovor iz
19 februara. Dozvolite da Vam pročitam jedan dio. Počet ću čitati na prvoj stranici
20 gdje govori gospodin Krajišnik: "Veliko područje. 'Oće da formiraju opštinu
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Rajlovac nekadašnjju, kao što je bila. Znaš?" Karadžić kaže: "Aha." Krajišnik
2 kaže: "I to je jedno veliko područje, pa sad ljudi hoće da sa njima sjedneš. I
3 ostao sam dugo. I treba ići na Ustavnu komisiju, pa sam molio Miloša da ode on.
4 Ne mogu... Onaj, Miloša Savića." Karadžić: "Naša? Ustavna?" Krajišnik: "Aha. Pa
5 je otišao on da vidi to malo. Uglavnom, dogovorili smo se. Mislio sam da vidim
6 šta je s tobom."

7 Kao prvo, recite da li znate tko je taj Miloš Savić?

8 O: Ne znam.

9 P: U februaru... to jest, dozvolite da Vam sljedeće pitanje postavim: sa
10 februarom situacija vezana za ono izdvajanje te nove mjesne zajednice, da li je
11 ona bila riješena?

12 O: Nije.

13 P: U redu. Da se onda pozabavimo sljedećim tim razgovorom.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što nastavite, molim Vas, ovo
15 pitanje nastavka, da li se radi o jednom ili dva odgovora. Vi za sad, dakle,
16 nemate odgovor na to pitanje? Kad ga možemo dobiti?

17 G. HARMON: [simultani prevod] U srijedu. Ja ću probati to brzo riješiti.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, onda nastavite.

19 G. HARMON: [simultani prevod] Molim da se pusti sljedeći razgovor:
20 govorim o razgovoru koji se nalazi pod oznakom broj 8. Riječ je o razgovoru,
21 časni Sude, od 22. februara 1992. godine. Jedan od govornika je gospodin po
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 imenu Karadžić, a drugi - ako samo pogledamo ovdje, dozvolite samo trenutak.
2 jedini glas koji je svjedok prepoznao je bio gospodina Karadžića. Molim da se
3 pusti ovaj razgovor.

4 [Sluša se presretnuti razgovor]

5 "Ljubo GRKOVIĆ: ... uznemiravam. Oćemo mi sve ove letke štampati il'
6 ćemo nešto po regijama slati?"

7 Radovan KARADŽIĆ: Pa, ako neće oni štampati kad su već jednom složene,
8 jeftinije je da štampamo /nerazgovetno/

9 Ljubo GRKOVIĆ: E, dobro. Gledajte, ja sam ovde našao sve i priprema je
10 izvršena. Mi bi mogli noćas već krenuti sa štampom da sutra sve bude gotovo.

11 Radovan KARADŽIĆ: Želeo bi da vidim je /nerazgovetno/ to košta i
12 pogledati još jedanput tekstove. Sâm izlazak, znači pomoć... e... ovaj -

13 Ljubo GRKOVIĆ: Njima?

14 Radovan KARADŽIĆ: Jest, da, za pomoć stvaranju suverene Bosne, nezavisne
15 Bosne i Hercegovine u kojoj bismo bili robovi. Tako da sada Srbi ne... ne iz...
16 učestvuju. Nego mi se čini da je dobar letak. Ne mogu sad da se sjetim.

17 Ljubo GRKOVIĆ: Jest, jest. Pa, možda neke korekcije sam ja
18 /nerazgovetno/.

19 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

20 Ljubo GRKOVIĆ: Kad ću donijeti, ako hoćete da pogledate već kako izgleda
21 on je učinjen, napravljen u jednom primjerku.

22 Radovan KARADŽIĆ: Odštampan, je li?

23 Ljubo GRKOVIĆ: Jest.

24

25

26

27

28

29

30

- 1 Radovan KARADŽIĆ: Ajde, donesite, molim Vas. Pogledaću ja.
- 2 Ljubo GRKOVIĆ: Pa ću ja kasnije. Evo, sad sam došao iz Reljeva; dole smo
3 osnovali opštinu, znate.
- 4 Radovan KARADŽIĆ: Aha.
- 5 Ljubo GRKOVIĆ: U Rajlovcu. Evo, sad sam bio i Joja i... Bilo je baš
6 fino.
- 7 Radovan KARADŽIĆ: Aha.
- 8 Ljubo GRKOVIĆ: Pa, za jedno sat-dva, možda da ja /nerazgovetno/.
- 9 Radovan KARADŽIĆ: Kolko će imati stanovnika? To je u Rajlovcu će biti,
10 je l'?
- 11 Ljubo GRKOVIĆ: E... zov... zvaće se Srpska Opština Rajlovac, a obuhvata
12 Reljevo, tamo sve do Vogošće do Ilijaša, ovamo do Osijeka i do televizije.
- 13 Radovan KARADŽIĆ: Je l' zahvata srpsku o...opštinu Vogošća ili ne?
- 14 Radovan KARADŽIĆ: Ne, Vogošća će biti druga, druga jedinica.
- 15 Radovan KARADŽIĆ: Aha.
- 16 Ljubo GRKOVIĆ: Neće biti Vogošća, nego baš do Vogošće dole do Jojine
17 kuće dolazi.
- 18 Radovan KARADŽIĆ: A i do... i do Ilijaša tamo?
- 19 Ljubo GRKOVIĆ: I ovamo zahvata GRAS oko televizije. Ne zahvata
20 televiziju, prolazi dole prema Odžakovićima, i tako.
- 21 Radovan KARADŽIĆ: I sve to sr...srpski kraj, je l'?
- 22 Ljubo GRKOVIĆ: Jeste, veliki prostor. Slabo naseljen, ali veliki
23 prostor.
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 Radovan KARADŽIĆ: Aha. Dobro.

2 Ljubo GRKOVIĆ: Vi ćete biti kući, je l' tako?

3 Radovan KARADŽIĆ: Oću, oću.

4 Ljubo GRKOVIĆ: Ajde, naletiću ja za jedno sat-dva.

5 Radovan KARADŽIĆ: E, dobro. Ja ću tada možda spavati, ovaj. Bolje onda
6 oko 6h da se vidimo.

7 Ljubo GRKOVIĆ: Mogu ja Vama i... mogu ja Vama preko telefaksa poslati da
8 Vi vidite.

9 Radovan KARADŽIĆ: Može, može. Sad, dobro, sa'ću ja /nerazgovetno/...

10 Ljubo GRKOVIĆ: Je l' to... je l' na 32?

11 Radovan KARADŽIĆ: Jeste.

12 Ljubo GRKOVIĆ: 029.

13 Radovan KARADŽIĆ: Vidimo se. Prijatno.

14 Ljubo GRKOVIĆ: U zdravlje, doktore.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, mislim da ćete imati
16 sličan komentar vezano za cjelokupnost ovog transkripta. Mislim da u trećem
17 kvadratu se spominje nešto o troškovima što nije u transkriptu. Jedno od mogućih
18 objašnjenja je da naši prevodioci čuju nešto bolje nego ovi koji su radili
19 transkript razgovora. Možete nastaviti.

20 G. HARMON: [simultani prevod]

21 P: Gospodine Čengiću, ovo je razgovor između Radovana Karadžića i Ljube
22 Grkovića. Da li znate ko je taj Grković.

23 O: Ne poznajem Grkovića.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ovaj konkretni razgovor je presretnut 22. februara 1992. godine. 29.
2 februara i 1. marta 1992. održan je referendum na kojem je građanima Bosne bilo
3 postavljeno pitanje da li su za suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu. Da li
4 je to tačno?

5 O: Tačno.

6 P: Dakle, prema ovom razgovoru, Srpska Opština Rajlovac osnovana je,
7 barem u načelu, do 22. februara najkasnije. Da li ste Vi za to znali?

8 O: Nisam znao. Ali bi prvo komentarisao, ako dozvoljava časni Sud, jedan
9 dio ovog razgovora gdje se kaže da u ovom dijelu nema puno stanovnika. Ja sam
10 ovaj razgovor prvi put čuo ovih dana, a sad sam ga još bolje razumio. Sabirajući
11 u sebi broj stanovnika, doduše neprecizno, mogu tvrditi da u ovom dijelu ima
12 preko 20.000 stanovnika od čega sigurno više od 70% čine Bošnjaci. Ovde je
13 nabrojano područje više mjesnih zajednica, Reljevo, Rajlovac, a na osnovu opisa
14 tu su još i mjesne zajednice koje on... koje se ne pominju, ali geografski
15 obuhvata mjesne zajednice Briješće, Boljakov Potok, Buča Potok, Dolac. I kad bi
16 se sad uzeli svi ti podaci, došli bi do brojke da ovdje ima zaista dosta
17 stanovnika i, kažem, većinom bošnjačke nacionalnosti.

18 P: Gospodine Čengiću, želim da se sada pozabavimo jednom drugom temom, a
19 to je sljedeće: da li ste bili upoznati s time da je gospodin Krajišnik dolazio
20 u opštinu Novi Grad i ako jeste, pod kojim ste okolnostima s tim bili upoznati?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Kancelarije stranaka, svih parlamentarnih stranaka koje s...su imali
2 svoje odbornike u opštinskoj Skupštini su se nalazile u zgradi općine. Ja sam od
3 strane portira po...povremeno obavještavan o tim sastancima i, ovaj... po mom
4 utisku gospodin Krajišnik je bio veoma čest gost SDS-a, odnosno kancelarija SDS-
5 a u općini Novi Grad.

6 P: Da li Vas je neko upoznao s time da se on pojavljivao u vijećnici? Da
7 li Vam je neko drugi to rekao?

8 O: Pa, o...ovako: uobičajeno je da kada radno osoblje općine završi
9 radno vrijeme, da poslijepodne se vodi evidencija ulaska u zgradu onih koji nisu
10 radnici općine, i to je ostalo u arhivi tamo negde. Ja... od portira sam ja
11 saznao. A ponekad sam saznao i od članova SDA jer su kancelarije bile jedne do
12 drugih, pa... ja nisam pridavao tada neki naročiti značaj tim dolascima. Al'
13 eto, primio sam k znanju.

14 P: Dozvolite da ove posjete smjestim u kontekst jer moje pitanje je bilo
15 sasvim precizno kada sam Vas pitao da li je on često dolazio u opštinu. Ja
16 govorim o periodu prije izbijanja rata. Da li ste me razumjeli i da li bi Vaš
17 odgovor bio isti?

18 O: Da, da, da. Da, prije rata, prije rata. Kad je počeo rat, nije
19 dolazio nikad jer je to teritorij bio koji je kontrolisala legalna vlast Bosne i
20 Hercegovine. Nego do izbijanja rata.

21 P: Skrenut ću Vašu pažnju na još jedan presretnuti razgovor. Ovo
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 možemo pronaći pod tabulatorom 3. Razgovor je od 8. novembra 1991., a razgovor
2 traje 5 minuta i 9 sekundi.

3 [Sluša se presretnuti razgovor]

4 "Momčilo KRAJIŠNIK: Jesi li živ?

5 Radovan KARADŽIĆ: Evo. Šta ti radiš?

6 Momčilo KRAJIŠNIK: Evo, da ti kažem, svašta nešto pomalo i tako dalje

7 Radovan KARADŽIĆ: Jedva sam se jutros ust'o. Jedva sam ust'o, ovaj se
8 dig'o.

9 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma ja, onaj. Umori se čovjek. Joj mene juče noge
10 sinoć zabolile. Jebem te da mi neđe stavit noge uza zid.

11 Radovan KARADŽIĆ: Pa i mene, ovaj... ali od napetosti. Malo sam osećao
12 odgovornost; ne malu, nego veliku. Znaš.

13 Momčilo KRAJIŠNIK: Mogu ja tebi reći da si juče bio, ovaj... van forme.
14 Vidio sam imaš nekakvu, ovaj... ne prije toga... imaš... Znaš da si odličan bio,
15 nego imo si...napet si bio.

16 Radovan KARADŽIĆ: Jesam, jesam. Dobro si... dobro si primijetio.

17 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha.

18 Radovan KARADŽIĆ: Je l' velika mi je briga bila kako ću to uspjeti,
19 znaš. Jer kad nisam... ne mogu da se pouzdam ja u Jovu potpuno.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: Znam. Ne možeš se pouzdati ni u koga.

21 Radovan KARADŽIĆ: Ni u koga. I onda, znaš, kad...

22 Momčilo KRAJIŠNIK: Mogu ti reći, ovaj... onome /nerazgovetno/ ... nisi
23 bio u formi.

24 Radovan KARADŽIĆ: Nisam, nisam. Nije. Nije ono moj pravi govor, znaš.

25

26

27

28

29

30

- 1 Ja govorim bolje.
- 2 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha.
- 3 Radovan KARADŽIĆ: Ali, eto. Dobro, mislim. Važno da nije bilo ispod
4 nekog nivoa.
- 5 Momčilo KRAJIŠNIK: A-hmm. Pa, dobro. Ja se nadam da nije loše bilo. On
6 kaže da su i na Yutelu to isjekli bili, pička im materina, i povadili one
7 inserte, znaš.
- 8 Radovan KARADŽIĆ: Jeste, jeste.
- 9 Momčilo KRAJIŠNIK: /nerazgovetno/
- 10 Radovan KARADŽIĆ: Jeste, al nisu loše. Uopšte nije, mogu ti reći.
- 11 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja.
- 12 Radovan KARADŽIĆ: Gledao sam ja Yutel. Nije to loše u osnovi.
- 13 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja.
- 14 Radovan KARADŽIĆ: Ne znam kako je bilo na 3. programu.
- 15 Momčilo KRAJIŠNIK: Nisam gledao.
- 16 Radovan KARADŽIĆ: Na tele... na tele... ovaj... na trećem dnevniku.
- 17 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja nisam ni gledao, nemam pojma.
- 18 Radovan KARADŽIĆ: Kratko je bilo. Ka'e Ljilja nije bilo ni... ni 15,
19 nije 15 minuta.
- 20 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma ja. Prvo odsekli 20 minuta, pa 15, pa nas smanje.
- 21 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. E, vidi, večeras ima u dnevniku, ovaj...
22 vrijeme mi imamo, prostor, 5 minuta.
- 23 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja.
- 24 Radovan KARADŽIĆ: Hoćeš li ti - Ekmečića nema - hoćeš ti da izadeš na
25
26
27
28
29
30

1 to, da to objasniš?

2 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa, mogu ja. Nije problem.

3 Radovan KARADŽIĆ: A Aco ide negdje drugo. Ne znam gdje ide on. U Yutel

4 Aco ide.

5 Momčilo KRAJIŠNIK: Šta sam ja htio, ja sam htio da... da ja se... da

6 budem ljut do kraja sa njima.

7 Radovan KARADŽIĆ: S kim? S televizijom?

8 Momčilo KRAJIŠNIK: S televizijom.

9 Radovan KARADŽIĆ: Pa dobro, al' nemoj. Ali radi našeg naroda bi trebalo

10 da ona tvoja vedrina dođe do izražaja, znaš?.

11 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro, ja oću ako ti misliš. Al' sam mislio da im

12 ostanem do kraja, nek /nerazgovetno/ ... ide u pizdu materinu.

13 Radovan KARADŽIĆ: Ja ne, ne. Ali oćemo da iskoristimo ovo, znaš.

14 Momčilo KRAJIŠNIK: Aha.

15 Radovan KARADŽIĆ: Moramo da iskoristimo.

16 Momčilo KRAJIŠNIK: Ko je... ko je urednik?

17 Radovan KARADŽIĆ: Dnevnika večeras? Nemam pojma.

18 Momčilo KRAJIŠNIK: Dobro, hoću.

19 Radovan KARADŽIĆ: Znaš da bi vrlo važno bilo da se pojaviš ti. A onaj...

20 Aco će na Yutel pa će nekako da se vas dvojica nađete. Je l' ti se javio Aco?

21 Momčilo KRAJIŠNIK: Nije. Javiće se valjda.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Radovan KARADŽIĆ: A znaš šta je? Ovaj... ono što mi predviđamo šta sad
2 da l' naš narod razmišlja, trebalo bi na to... na to uticati. Dakle, nigdje ne
3 govoriti nemojte da vas je strah, nego naprotiv, ovaj...

4 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma kak'i. Ono nije bilo u redu što je Biljana rekla.

5 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

6 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja se nisam složio nikako sa tim.

7 Radovan KARADŽIĆ: Naprotiv. Ovo je jedan... jedan demokratski načini
8 izjašnjavanja. Ovo je... ovako se samo može sačuvati mir da se svako može
9 izjasniti. E, ti si pametan, ti ćeš to... Samo s onom vedrinom i
10 pobjedonosnošću. Razumiješ?

11 Momčilo KRAJIŠNIK: Pa, jašta. To i... ja sam to vidio da kol'ko ljudima
12 to znači. Pa ljudi ne vole kad mu kažeš sretna ti država. On je, draže mu je
13 crknuti nego...

14 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. Vedrina i pobjedonosnost. Nema druge.

15 Momčilo KRAJIŠNIK: Ma, ja.

16 Radovan KARADŽIĆ: I ovaj...

17 Momčilo KRAJIŠNIK: Evo, hoću. A gdje je Ekmečić? Nema ga.

18 Radovan KARADŽIĆ: Nema ga. Ja mislim... Ali ti, mislim, da je... da bi
19 dobro bilo da ti... Mislim da je negdje na putu.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: Hoću ja. Nema problema.

21 Radovan KARADŽIĆ: A neka javi. A ja ću, ovaj... javiti Ljubi il' nek
22 javi... javi Ljubo da ćeš ti doći. Ali, molim te da /nerazgovetno/ navede, da
23 čak i do 5 minuta imamo. To je kao mali intervju "Gost dnevnika", znaš. I onda
24 treba reći: nemojte... i znaš šta još jedno pored toga?. Ne treba građani uopšte
25 da se razmišljaju o biračkim mjestima. Gdje god se da zateknu neka glasaju. Samo

26

27

28

29

30

1 da se ne... sa ličnom kartom neka glasaju gdje se god zateknu. Može u susjednoj
2 mjesnoj zajednici, može na selu ako je na vikendu, može sve, samo nek se... nek
3 glasaju.

4 Momčilo KRAJIŠNIK: Sad ću ja vidjeti s onim da to bude malo i više.
5 Jednostavno, ovaj... sad ću ja zvati onoga... Samo ne znam ko je urednik.
6 Trebalo bi... Mogao bi Ljubo to vidjeti pa da nam javi.

7 Radovan KARADŽIĆ: Može, ja mislim.

8 Momčilo KRAJIŠNIK: Nek on to vidi ko je, znaš. Ja ne bi namerno to htio
9 da... Pa neka najavi da ću doći. Onda ću ja sa njima se povezati.

10 Radovan KARADŽIĆ: Da, da. Tako da dobiješ možda i malo više prostora da
11 objasniš šta su ciljevi, a onda i da treba da izađu i Muslimani i Hrvati, i da
12 nema... niko nikud ne ide. Ne mere... Oni kažu kao ideš i ide iz Bosne. Niko
13 nikud ne ide. Svi... samo je pitanje kako ćemo urediti da živimo jedni s drugima
14 ili jedni pored drugih i kako ćemo upravljati svojim poslovima.

15 Momčilo KRAJIŠNIK: Da. Ma, ja, sigurno. Dobro, hoću, nema problema. Ja
16 mislim ja to uzeću i otići. Samo, reci mi, ovaj... kakav je tvoj utisak
17 sinošnji?

18 Radovan KARADŽIĆ: Ja mislim da je, ovaj... da je dobro, u osnovi dobro.
19 Mislim, ja mogu biti nezadovoljan svojom formom, ali sve drugo je odlično bilo.

20 Momčilo KRAJIŠNIK: Ne, ne. Ja znam šta je. To je briga nešto da bude
21 dobro, a to urodi i plodom.

22 Radovan KARADŽIĆ: Da, da.

23 Momčilo KRAJIŠNIK: Bilo bi ružno kad bi čovjek se opustio, a ne zna kako
24 će. Nisam ni ja bio, ovaj... normalan.

25 Radovan KARADŽIĆ: Ne, ne. Dobro je, dobro je. Svako... svako je nešto
26 isticao. Svako je nešto isticao. U osnovi je bilo odlično, mogu ti reći. Je li
27 vidio si kako publika reaguje, znaš.

28
29
30

- 1 Momčilo KRAJIŠNIK: A, ja. A, eto, uglavnom. Ja se samo nadam da je
2 dobro.
- 3 Radovan KARADŽIĆ: Dobro, dobro.
- 4 Momčilo KRAJIŠNIK: Moramo sutra pripremiti i dobro organizovati uopšte
5 ovo sve da bude kako treba.
- 6 Radovan KARADŽIĆ: Da. Pres centar dole, a gore dežuru i biračko mjesto i
7 gore, i tako.
- 8 Momčilo KRAJIŠNIK: Gde će biti pres centar?
- 9 Radovan KARADŽIĆ: Pres centar u Holiday Innu.
- 10 Momčilo KRAJIŠNIK: Ti ćeš sutra glasati u 11 sati, je li?
- 11 Radovan KARADŽIĆ: Aha.
- 12 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja sam rek'o da ću u 12 sati ću tamo doći /sic/ u
13 Zabrdje da vidim šta je to. Neki novinar, šta je.
- 14 Radovan KARADŽIĆ: Ti ćeš u Zabrdju glasati, je l'?
- 15 Momčilo KRAJIŠNIK: U Zabrdju, tamo bi trebao da budem.
- 16 Radovan KARADŽIĆ: Dobro.
- 17 Momčilo KRAJIŠNIK: Ja ću sa svojim organizovati da to bude tako
18 /nerazgovetno/.
- 19 Radovan KARADŽIĆ: Dobro, važi.
- 20 Momčilo KRAJIŠNIK: A, ideš jutros kući, ha?
- 21 Radovan KARADŽIĆ: Ne, nisam. Na klinici.
- 22 Momčilo KRAJIŠNIK: A, na klinici. Aj' pa se čujemo /nerazgovetno/...
- 23 Radovan KARADŽIĆ: Važi.
- 24 Momčilo KRAJIŠNIK: Aj' pa se čujemo. Ja ću otići tamo.
- 25 Radovan KARADŽIĆ: Važi. Važi.
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 Momčilo KRAJIŠNIK: Ajde.

2 Radovan KARADŽIĆ: Važi. Prijatno."

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, ja sam pokušavao
4 slušati prijevod na francuski. Mislim da moramo posvetiti pažnju baš francuskom.
5 Sve to ide tako brzo. Ja sam stekao utisak, ali nisam stigao provjeriti na
6 papiru jer nemamo transkript na francuskom, da se nije moglo sve prevesti na
7 vrijeme. Morati ćete pronaći rješenje da bismo imali kompletan prijevod na
8 francuski. Mogu li pitati prevodioce na francuskom da li je dobar moj utisak?

9 Da. Francuski prevodioci su mi potvrdili da je moj utisak bio točan.
10 Morati ćemo tome posvetiti specijalnu pažnju. Ali to nije razlog da ne nastavimo
11 sada. Samo sam htio da to uđe u zapisnik.

12 Gospodine Harmon, možda prvo da postavite pitanje vezano za ovaj
13 transkript, a onda da napravimo pauzu.

14 G. HARMON: [simultani prevod]

15 P: Gospodine Čengiću, da li ste Vi ranije već prepoznali razgovore
16 gospodina Karadžića i Krajišnika u ovom razgovoru?

17 O: Da, jesam.

18 P: Ovaj presretnuti razgovor je od 8. novembra 1991. godine. Da li je
19 tačno da je 9. i 10. novembra 1991. godine bio održan plebiscit bosanskih Srba
20 na kojem je bilo postavljeno pitanje da li glasači žele ostati u zajedničkoj
21 državi Jugoslaviji? Je li to tačno?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. To je bio plebiscit. Odnosno, razgovor se odnosi na plebiscit.

2 G. HARMON: [simultani prevod] Ja nemam više pitanja vezano za ovaj
3 razgovor.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju ćemo poći na pauzu do pet
5 minuta poslije šest.

6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.

7 ... Početak pauze u 17.44h

8 ... Sednica nastavljena u 18.11h

9 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.

10 Izvolite sestti.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim poslužitelja da uvede svedoka u
12 sudnicu. A u međuvremenu rekao bih stranama da smo sad nešto kasnije počeli sa
13 radom jer je ovo pitanje prevoda problem. Problem je ne samo da francuski
14 prevodioci nisu mogli da prate brzinu engleskog teksta koji su slušali, već i
15 sami engleski prevodioci nisu mogli da izgovore sve reči koje čuju na B/H/S-u.
16 Iz tog razloga neki delovi nisu prevedeni. Moramo da nađemo rešenje za to i
17 moguće je da će nam se neko obratiti da se taj problem reši narednih dana,
18 gospodine Harmon.

19 G. HARMON: [simultani prevod] Da, već sam pokušao to da razmotrim i
20 sutra ću ujutro razgovarati sa službom za prevođenje kako bismo našli
21 odgovarajuće rešenje za rad u sudnici.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Razgovarao sam sa gospodinom Pimentelom
23 koji je odgovoran za transkripte, a razgovarao sam i sa nekoliko prevodioca koji
24 su danas s nama u sudnici.

25 Izvolite, nastavite.

26 G. HARMON: [simultani prevod] Hvala.

27 P: Gospodine Čengić, da Vas pitam i sledeće: na osnovu Vaših
28
29
30

1 kontakata sa gospodinom Krajišnikom pre rata, Vaših kontakata sa Srbima i pre i
2 tokom rata, i Vašim saznanjima o gospodinu Krajišniku u odnosu na Bošnjake i na
3 Hrvate, recite nam gde biste Vi smestili gospodina Krajišnika u hijerarhiji
4 rukovodstva bosanskih Srba?

5 O: Po mom mišljenju i mišljenju mojih prijatelja, gospodin Krajišnik i
6 gospodin Karadžić su na jednoj visini te hijerarhije, a ostali su mnogo dalje.

7 P: A na kom nivou su u toj hijerarhiji?

8 O: Prvi.

9 P: Preći ćemo sada na jedan drugi vremenski period, a to je nakon
10 Dejtonskog mirovnog sporazuma. Nakon toga, gospodine Čengiću, da li ste imali
11 mogućnost da odete u opštinu Rajlovac i da li ste se sreli sa Srbima iz te mesne
12 zajednice?

13 O: UNPROFOR, njemački odjel, je obezbijedio da ja kao predsednik Općine
14 Novi Grad mogu posjetiti tadašnju srpsku opštinu Novi Grad i imati susret sa
15 građanima - napravio sam lapsus: ne srpske opštine Novi Grad, nego Rajlovac - sa
16 građanima Rajlovca, općine Rajlovca, u zgradi koja je prije rata bila
17 distributivni centar. Tu je bila smještena opština Rajlovac, srpska opština
18 Rajlovac.

19 P: Da li se sećate otprilike kada ste imali taj sastanak sa Srbima iz
20 srpske opštine Rajlovac?

21 O: To je bilo dva-tri dana prije nego će doći do reintegracije. Ja
22 mislim da je 26. februara.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li se sećate sa kime ste se sreli, ako biste mogli da navedete ime
2 te osobe?

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, molim da se navede i
4 godina. Kažete 26. februar hiljadu devetsto devedeset i...?

5 SVEDOK: 1992. godine. Ah, 1996. godine. 1996. kada je -

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, februar mesec neposredno nakon
7 Dejtonskog sporazuma.

8 SVEDOK: Da, da.

9 G. HARMON: [simultani prevod]

10 P: Gospodine Čengiću, da li se sećate imena osoba ili nekih imena osoba
11 sa kojima ste se sreli?

12 O: Ne sećam se ... jer je kratak bio sastanak. Mi se jesmo upoznali, ali
13 ne mogu se sjetiti baš imena.

14 P: Koja je bila svrha tog sastanka, gospodine Čengiću, i na čiju je
15 inicijativu održan taj sastanak?

16 O: Prema mom saznanju na inicijativu grupe Srba koji su želeli ostati.

17 P: Možete li nam opisati taj sastanak.

18 O: Ja, koban... načelnik policije i predstavnici UNPROFOR-a došli smo
19 tamo. Tamo su nas čekali predstavnici Srba. Sjeli smo za jedan stol i
20 razgovarali o budućnosti. Ja sam im tada obećao da ću sve učiniti da oni građani
21 koji ostani, oni građani područja opštine Rajlovac koji ostanu, da će biti
22 bezbjedni, a što se tiče ostalog materijalnog obezbeđenja da ćemo dijeliti

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zajednički sudbinu jer je bila vrlo teška situacija što se tiče hrane i svega
2 ostalog. To je bio konac rata, nismo skoro ništa imali. I rekao sam da ćemo to
3 što nemamo zajednički dijeliti.

4 P: Šta su Vam predstavnici Srba rekli?

5 O: Oni su rekli da oni jesu voljni ostati. Međutim, imaju naredbu od...
6 od gospodina Momčila Krajišnika da se svi moraju seliti, da sa sobom moraju
7 ponijeti sva nosiva sredstva, tako da su ljudi iz svojih kuća odnosili vrata,
8 prozore, a iz fabrika sve što se moglo odnijeti. A ono što se nije moglo
9 odnijeti, oni su zapalili. Mislím na Srbe koji su odlazili. Jedan dio Srba je
10 ostao. I oni su kasnije bili u boljem položaju u odnosu na one Srbe koji su se
11 kasnije vratili, jer su njihove kuće bile sačuvane, a Srbi koji su odlazili sami
12 su devastirali svoje kuće odnoseći prozore i vrata i sve ostalo. Na takav način
13 je sa tako bogatog prostora odnešena veoma skupa oprema iz tvornice aviomotora
14 Orao. Sve što se moglo odnijeti iz distributivnog centra, iz fabrike hljeba tamo
15 /nerazgovetno/ i ostalih važnih postrojenja kao što su depo Rajlovac, i sve što
16 se moglo odnijeti. Napominjem: ono što se nije moglo odnijeti, to je uništeno.

17 P: Gospodine Čengić, da li ste lično imali mogućnost da čujete gospodina
18 Krajišnika da govori o više-etničkom životu u Bosni?

19 O: U više navrata. Mi u Sarajevu smo, doduše, uz tranzistore ili ko je
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 imao sreću, struju, da ima onu regularnu struju, slušali SRNA-u i imali priliku
2 da - ja lično sam imao priliku - da vrlo često čujem ljutnju Krajišnika što je
3 uopšte potpisan sporazum. I u svakom obraćanju je bilo vidno da je dao
4 preporuku, na neki način i prijetnju srpskom stanovništvu, da mora napustiti
5 krajeve koji su reintegrirani, pa sa sobom ponijeti čak i mrtve koji su
6 sahranjeni na tim područjima.

7 P: Gospodine Čengiću, pitanje koje sam Vam postavio je bilo sledeće: da
8 li ste imali mogućnost da lično čujete gospodina Krajišnika da govori o
9 multietničkom životu u Bosni? Samo čas, gospodine Čengiću, da ponovim šta sam
10 Vas pitao. Pitanje je bilo da li ste imali mogućnost da lično čujete gospodina
11 Krajišnika da govori o više-etničkom životu u Bosni. A Vaš odgovor je bio: "U
12 više navrata ili pak oni od nas koji smo bili u Sarajevu koji smo imali struju,
13 slušali smo radio. Ja sam lično u više navrata čuo Karadžića da izražava bes
14 zbog činjenice da je /prevod engleskog transkripta: "sporazum potpisan"/.

15 Dakle, ono gde Vi govorite gde stoji Karadžić, Vi zapravo mislite na
16 gospodina Krajišnika, zar ne?

17 O: Krajišnika, da.

18 P: Da li se sećate otprilike kojih datuma je gospodin Krajišnik izneo te
19 stavove?

20 O: Pa to su uglavnom bili datumi posle potpisivanja Dejtonskog mirovnog
21 sporazuma. Svakodnevno.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ti komentari koje ste čuli, kažete da ih je izrekao gospodin
2 Krajišnik, da li ste ih čuli na radiju ili na televiziji? Recite nam koji je bio
3 medijski izvor iz kojeg ste Vi čuli te izjave?

4 O: Pa, to je bila SRNA, srpska agencija SRNA, televi... većinom na
5 televiziji, ali nekad i na radiju.

6 P: Gospodine Čengiću, ovime sam završio sa svojim ispitivanjem. Puno Vam
7 hvala.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Harmon.

9 Gospodine Stewart, Vi ste se manje-više složili da sutra počnete s
10 unakrsnim ispitivanjem ili ste spremni već sada?

11 G. STEWART [simultani prevod] Naravno, ja sam u rukama Pretresnog veća,
12 ali mi smo o tome razgovarali ranije i zaključili smo da neće biti nikakvih
13 poteškoća kad se uzme u obzir celokupni raspored rada.

14 [Sudije većaju]

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, ukoliko ne možete da
16 počnete, Pretresno veće to prihvata. No kako bismo izbegli da dođe do nekakvog
17 rizika i u slučaju da *air-condition* ne radi ili da dođe do nečega, Pretresno
18 veće bi zaista želelo da izbegne u meri u kojoj je to moguće da ne završimo sa
19 svedocima koji su predviđeni za ovu nedelju. Tako da to kažemo ovako: Pretresno
20 veće bi više volelo ako možete da počnete sa unakrsnim ispitivanjem sada. Ali,
21 istovremeno, ponekad Vi možete kako želite da shvatite naš poziv. Vama

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 prepuštam.

2 G. STEWART [simultani prevod] Ja ne pokušavam da sakrijem činjenicu da
3 nisam spreman da počnem sa unakrsnim ispitivanjem danas. Procena je bila četiri
4 i po sata za glavno ispitivanje i ne pokušavam da Vam prikrijem ovu činjenicu.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, ne sam oda biste više želeli da
6 sutra počnete, nego insistirate zapravo na tome.

7 G. STEWART [simultani prevod] Pa, ako Vi to tako kažete, da. Nije da se
8 ne slažem sa Vama.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] S druge strane, možda ste primetili, a i
10 gospodin Harmon je možda to primetio, da ukoliko sutra dođe do nekog kašnjenja,
11 recimo da *air-condition* ne radi, Pretresno veće će svakako nastojati da se nađe
12 neko rešenje kako bismo završili sa svedocima za ovu nedelju. Tako da ćemo više
13 nego inače insistirati na tome da se pronade rešenje. No, ukoliko ste Vi uvereni
14 da možete da završite... jer znate, ja uzimam u obzir sve mogućnosti koje bi
15 mogle uticati na to da ne možemo da ispunimo naš očekivani rad. U svakom slučaju
16 znate da Pretresno veće želi da završimo sa ova tri svedoka ove nedelje i mi Vam
17 dozvoljavamo da sutra počnete sa unakrsnim ispitivanjem.

18 G. STEWART [simultani prevod] Mogu li samo reći da, uopšteno govoreći,
19 unakrsna ispitivanja koja počnu odmah na početku dana, otprilike se završe u
20 isto vreme kao i ona koja bi počela pola sate pre kraja pretresa prethodnog

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dana. To je jednostavno činjenica tako da zaista nije da gubimo na vremenu.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ovo je nešto o čemu bi strane mogle
3 da razmisle, dakle o toj životnoj činjenici jer to znači da bi nekada
4 ispitivanje svedoka moglo biti i brže kada raspoložete sa manje vremena.

5 Gospodine Čengiću, s ovime smo završili za danas. Molimo Vas da se sutra
6 vratite u ovu istu sudnicu u 14.15h. Ispitivaće Vas gospodin Stewart, zastupnik
7 Odbrane. Ja Vam nalažem da ni sa kime ne razgovarate o svedočenju koje ste dosad
8 dali i koje ćete još dati sutra.

9 Nastavićemo sa radom sutra u 14.15h.

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.

11 ... Sednica završena u 18.30h.

12 Nastavak zakazan za utorak,

13 9. novembra 2006. u 9.00h. /sic/

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30